

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Α΄
ΒΑΘΜΟΥ.**

**Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ**

ΚΑΛΙΤΣΗ ΕΛΕΝΗ

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2018

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental

Master Program in

«Local and Regional Government and Development»

BUSINESS INITIATIVE OF LOCAL GOVERNMENT

THE CASE OF KOMOTINI'S MUNICIPAL AUTHORITY

OF EDUCATION-CIVILIZATION-ATHLETICS

KALITSI ELENI

Corinth, September 2018

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν με οποιοδήποτε τρόπο στην επιτυχή ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Καθοριστική ήταν η συμβολή του επιβλέποντος καθηγητή κ. Νικόλαου Σαφαρίκα, που με την εποπτεία και την αμέριστη συμπαράσταση και καθοδήγησή του ξεπεράστηκαν οι όποιες δυσκολίες προέκυψαν καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας εργασίας

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στην οικογένειά μου, που χωρίς την αμέριστη συμπαράσταση και αρωγή της, η παρούσα εργασία δεν θα ήταν εφικτό να ολοκληρωθεί και γι' αυτό τον λόγο επιθυμώ μέσα από την καρδιά μου να τους αφιερώσω αυτό το σύγγραμμα.

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Α’ ΒΑΘΜΟΥ.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Σημαντικοί όροι: Δήμος Κομοτηνής, Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Επιχειρηματικότητα, Ιδιωτικός Τομέας, Δημόσιος Τομέας, Ποιοτικές Υπηρεσίες, Εξυπηρέτηση Πολιτών, Οφέλη, Εμπόδια, Κουλτούρα Ποιότητας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία που ακολουθεί, έχει σκοπό να μελετήσει και εξετάσει, την επιχειρηματική δραστηριότητα στον Δήμο Κομοτηνής και την αποτελεσματικότητά της, στα πλαίσια ενός δύσκολου διοικητικού πεδίου της χώρας, όπως είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στις μέρες μας οι επιχειρήσεις των ΟΤΑ συνδέονται κυρίως με το άρθρο 75 του Ν. 3463/06 ΔΚΚ, όπου είτε είναι ανώνυμες εταιρίες, είτε είναι κοινωφελείς, πρέπει να ανταποκρίνονται στους σκοπούς τους ευθέως με μια ή περισσότερες αρμοδιότητες των ΟΤΑ. Στις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες, σε παγκόσμιο, αλλά και σε εθνικό επίπεδο, ενώ στον ιδιωτικό τομέα οι καταστάσεις που δημιουργούνται αντιμετωπίζονται με απλά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, στον χώρο της δημοτικής επιχειρηματικότητας, όπως θα δούμε, εμπλέκονται κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά που αλλοιώνουν σημαντικά την επιχειρηματικότητα και τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια λήψης αποφάσεων και οδηγούν σε άλλες ατραπούς. Η τοπική αυτοδιοίκηση, στην ιστορική της πορεία, με την επιχειρηματική προσπάθεια, δυστυχώς απέδειξε περίτρανα ότι δεν μπορεί να είναι επιχειρηματίας. Γιατί αν ένας επιχειρηματίας έχει σαν σκοπό την μεγιστοποίηση του κέρδους του με το μικρότερο δυνατό κόστος, το ίδιο δεν ισχύει για τις επιχειρήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σκοπός των ΟΤΑ είναι (και θα πρέπει να είναι) η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευαρέσκειας από τις πολιτικές αποφάσεις των αιρετών.

Η σημαντικότητα του θέματος που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας εργασίας υπογραμμίζεται από:

α) Το μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού.

β) Τους σκοπούς για τους οποίους επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες οι κοινωφελείς επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. και ειδικότερα, το γεγονός ότι η ικανοποίηση αναγκών της τοπικής κοινωνίας στους τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής, του Περιβάλλοντος, του Πολιτισμού και του Αθλητισμού προβάλλουν ως πρόκληση για την αιρετή και διοικητική ηγεσία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

γ) Τη φιλοσοφία της αλλαγής, που πνέει σε νομοθετικό επίπεδο και η οποία μπορεί να συνδυαστεί με αλλαγές στην ευρύτερη διοικητική και οργανωτική λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό την παρουσίαση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, έχοντας παράλληλα την πρόθεση να αποτελέσει «συνοπτικό οδηγό» για τους αιρετούς και τα διοικητικά στελέχη των Ο.Τ.Α., κατά τη διαδικασία μετατροπής της νομικής μορφής των ήδη υφιστάμενων δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων σε αυτή των κοινωφελών επιχειρήσεων, όπως προβλέπει ο ισχύων Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006).

Βασικές επιδιώξεις μέσα από τη συγγραφή της τελικής εργασίας είναι:

α) Να παρουσιαστεί η ιστορική πορεία της τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσα από τα κατά καιρούς υφιστάμενα θεσμικά πλαίσια.

β) Να δοθεί έμφαση στις Κοινωφελείς Επιχειρήσεις που αποτελούν την τελική κατάληξη των Επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια της εναρμόνισης με τις επιταγές του νέου θεσμικού πλαισίου.

γ) Να μελετηθεί η περίπτωση της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολιτισμού-Παιδείας-Αθλητισμού Κομοτηνής ως φορέας προσαρμογής με στόχο την ενίσχυση της διοικητικής λειτουργίας των οργανωτικών μονάδων.

ABSTRACT

Keywords: Municipality of Komotini, Local Government Organization, Business Initiative, Private Sector, Public Sector, Quality Services, Citizens Service, Benefits, Obstacles, Quality Culture

The purpose of this assignment is to probe the businesslike activities in the Municipality of Komotini from the view of its effectiveness under the frame of difficult conditions of the like subsidiarity field.

Under the modern economic situation worldwide and national level the subsidiarity situation are faced in a different way than private economy faced its topics. The criteria here are more complicated, because politics are add-on, so this way they differ ate the results in their core.

The subsidiarity has also to profit but in a different manner where the social benefits are also or more in consideration. We are in position to refer to maximize utilities for the citizens in a more wide point of view and not only from the economics results.

The significance if the topic is underlined from the factors mentioned above.

- a. The big number of locals and regionals operation structures
- b. The challenge to maximize social benefits for local community and
- c. The philosophy of changes in central government which can bring changes in local governments operations

PURPOSE

The purpose of this study is from one hand to present the modern business environment of the local government and from the other hand to be a useful manual for electives and executives who wants to win valuable knowledgment.

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	8
1.1.1 ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1834-1951.....	9
1.1.2 ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1951-1980.....	10
1.1.3 Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΟΥ 1954.....	11
1.1.4 Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΟΥ 1980.....	12
1.2 ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	13
1.2.1. ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	13
1.2.2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	15
2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	15
2.2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	16
2.3.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	20
2.4.ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	22
2.4.1.ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ Τ.Α. ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.....	22
2.4.2. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	24
2.4.3.Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	25

2.4.4.ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΠΑΙΔΕΙΑΣ-ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ.....	29
3.1.ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ-ΠΑΙΔΕΙΑΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ.....	28
3.2. Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. ΣΗΜΕΡΑ	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ.....	38
4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ.....	39
4.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	40
4.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ,ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	40
4.5 ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	41
4.6.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	42
4.7 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	73
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	76
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	77
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΡΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ).....	79

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με τον όρο αυτοδιοίκηση γενικά χαρακτηρίζεται μια κατηγορία μορφών διοικητικής οργάνωσης με κοινό χαρακτηριστικό ένα βαθμό νομικής και πολιτικής αυτοτέλειας απέναντι στην κεντρική κρατική εξουσία.¹

Η αυτοδιοίκηση έχοντας νομική κάλυψη έχει διοικητική και δημοσιονομική αυτοτέλεια και όταν καλείται να διοικήσει τις τοπικές υποθέσεις μιας ορισμένης περιοχής ή πόλης ονομάζεται τοπική αυτοδιοίκηση. Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν διαθέτει κατά κανόνα και κανονιστική αυτονομία, ικανότητα δηλαδή να εκδίδει χωρίς εξουσιοδότηση και κανονιστικές πράξεις, χωρίς βέβαια να αποκλείεται από μια έννομη τάξη και η συγκεκριμένη δυνατότητα (Παπαγιάννης, 2005). Η έννοια της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι συνυφασμένη με αυτή της διοικητικής αποκέντρωσης. Η εδαφική διοικητική διαίρεση της χώρας ως στοιχείο της αποκέντρωσης προσομοιάζει με την τοπική αυτοδιοίκηση στο ότι και οι δύο φέρουν το χωρικό στοιχείο ως προϋπόθεση που προσδιορίζει την αρμοδιότητα των οργάνων τους. Η διαφορά τους έγκειται στο γεγονός ότι η διοικητική αποκέντρωση πραγματοποιείται από όργανα του κράτους, ενώ η τοπική αυτοδιοίκηση ασκείται από ανεξάρτητα όργανα (Σαρκόπουλος, 1993).

Επομένως η τοπική αυτοδιοίκηση, είναι η διαχείριση των υποθέσεων της τοπικής κοινότητας από όργανα που εκλέγονται από το τοπικό εκλογικό σώμα, κατοικούν σε έναν συγκεκριμένο χώρο και ασκούν εξουσία. Με άλλα λόγια, η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελείται από ένα σύνολο δράσεων των τοπικών αρχών που σκοπού έχουν την εξυπηρέτηση των τοπικών υποθέσεων και την ικανοποίηση των δημοτών. Το πόσο αναγκαία είναι η ύπαρξη της τοπικής αυτοδιοίκησης προκύπτει από τον ενωτικό ρόλο που καλείται να διαδραματίσει ανάμεσα στην κεντρική διοίκηση και το τοπικό στοιχείο. Η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να παράγει αγαθά και υπηρεσίες που είναι απαραίτητα για τη σωστή λειτουργία της κρατικής μηχανής, ενώ ταυτόχρονα γνωρίζει τα τοπικά ζητήματα και τον καλύτερο δυνατό τρόπο αντιμετώπισής τους.

¹ Δ. Τσάτσος, Συνταγματικό Δίκαιο, σελ. 397

Επιπλέον, συντονίζει αποτελεσματικότερα τα προβλήματα στη βάση της δημιουργίας τους και ελαφρώνει την κεντρική διοίκηση.

Σύμφωνα με τον Steward(2003), “Το δυσκολότερο σημείο στην εφαρμογή ενός συστήματος αποτελεσματικής τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η εξεύρεση του κρίσιμου σημείου στην εξισορρόπηση της πολυφωνίας που προάγει η τοπική αυτοδιοίκηση και της ομοιογένειας, που ενισχύει η εθνική διακυβέρνηση”.

Οι βασικές αρχές συγκρότησης και λειτουργίας των Ο.Τ.Α. τίθενται από το [Σύνταγμα](#), σύμφωνα με το οποίο:

- Οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων· μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ Ο.Τ.Α. και [κεντρικής διοίκησης](#), συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Επίσης η κεντρική διοίκηση μπορεί να αναθέσει στους Ο.Τ.Α. και δικές της αρμοδιότητες.
- Οι Ο.Τ.Α. χαίρουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία.
- Η εποπτεία του κράτους στους Ο.Τ.Α. περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους (102§4). Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες.²

Το τι αποτελεί «τοπική υπόθεση», καθώς και το πώς οι ανάλογες αρμοδιότητες κατανέμονται ανάμεσα σε πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους Ο.Τ.Α., γίνονται με νόμο. Σύμφωνα με τη κοινώς αποδεκτή λογική, ο δήμος είναι αρμόδιος για τα στενά τοπικά ζητήματα και η περιφέρεια για τα ευρύτερα. Παραδείγματος χάριν, η συντήρηση των τοπικών [δρόμων](#) ή η έκδοση άδειας λειτουργίας των καταστημάτων αποτελούν αρμοδιότητες του δήμου, όμως η συντήρηση του

² Άρθρο 102 του Συντάγματος της Ελλάδος

οδικού δικτύου που συνδέει τους δήμους ή η έκδοση πιστοποιητικών καταλληλότητας για [βιομηχανίες](#) αποτελούν αρμοδιότητα της περιφέρειας.³

Κάποιοι ιστορικοί όπως οι Καρολίδης και Παπαρρηγόπουλος αναφέρουν ότι η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ξεκινά από το μινωικό κράτος, όπου υπήρχε ο ΔΑΜΟΣ και που μετά τους Αχαιούς ήταν ο Δήμος. Ο βασιλιάς δεν ήταν τότε βασιλιάς-άναξ, αλλά ουσιαστικά δήμαρχος. Πολύ αργότερα ο Κλεισθένης χώρισε την αθηναϊκή πολιτεία σε 100 Δήμους. Κάθε Δήμος είχε τη δική του διοικητική περιφέρεια, το δικό του όνομα και τα δικά του άμεσα εκλεγμένα διοικητικά όργανα. Επίσης ο Κλεισθένης προχώρησε ακόμη περισσότερο, ιδρύοντας τις Τριττύες (580 π.Χ.), αντίστοιχο της σημερινής Νομαρχίας.

Στα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου, η διοίκηση ασκούνταν σε περιφερειακή βάση. Ο Μακεδόνας βασιλιάς, σεβόμενος την ιδιαιτερότητα του κάθε λαού της αυτοκρατορίας του και αναγνωρίζοντας την ικανότητα και των ντόπιων ηγετών, παραχώρησε διοικητικές εξουσίες σε τοπικούς άρχοντες ώστε αυτοί να συνεχίσουν να κυβερνούν, κάτω όμως από την δική του εποπτεία.

Αργότερα, οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες αποδέχτηκαν την οργάνωση αυτή γιατί αποτελούσε βασική προϋπόθεση προκειμένου να εξασφαλιστεί και να διατηρηθεί η περίφημη “ *Pax romana*”. Οι ίδιες αρχές επικράτησαν και στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, αρχές που απέβλεπαν στη διατήρηση της αυτονομίας των πόλεων και των κοινοτήτων. Στο Βυζάντιο μάλιστα όπως αναφέρει ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, μέχρι και την πτώση του υπήρχαν κοινοτικοί οργανισμοί που είχαν αυτοτελή ύπαρξη και άμεσα εκλεγμένες Αρχές.⁴

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας η Υψηλή Πύλη σεβάστηκε την κατά το εθιμικό δίκαιο οργάνωση των Κοινοτήτων. Έτσι οι Κοινότητες πλήρωναν τους φόρους που τους αναλογούσαν και διατηρούσαν την αυτοτέλεια τους. Τις Κοινότητες κυβερνούσαν οι δημογέροντες ή προεστοί, τους οποίους εξέλεγε ο λαός συνήθως διά βοής.⁵

³ Ανάκτηση από: <http://www.eetaa.gr>

⁴ Κων. Παπαρρηγόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: Από αρχαιότατων χρόνων μέχρι σήμερα τόμος 1^{ος} και 2^{ος}.

⁵ Κων. Παπαρρηγόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους: Από αρχαιότατων χρόνων μέχρι και σήμερα τόμος 5ος

Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως οργάνωσης σε Δήμους εισάγεται για πρώτη φορά μετά την Τουρκοκρατία με το Βασιλικό Διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου του 1883. Η χώρα διαιρέθηκε σε δήμους, επαρχίες και νομούς. Μέχρι τότε τις τοπικές υποθέσεις διαχειρίζονταν οι δημογεροντίες, τις οποίες είχε αναγνωρίσει η Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (1822).

Ακολούθησε η μεταρρύθμιση της Κυβερνήσεως του Βενιζέλου με το νόμο ΔΝΖ' / 1912 που σκοπό είχε την κατάργηση της υπερβολικής εξουσίας των Δημάρχων. Για το σκοπό αυτό, δημιουργήθηκαν οργανισμοί πολιτικά και οικονομικά ανίσχυροι, ενώ ταυτόχρονα εμφανίστηκε η κοινότητα ως οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης για περιοχές με μικρότερους πληθυσμούς και αποτέλεσε με το δήμο τον Α' Βαθμό Τοπικής αυτοδιοίκησης. Το πρώτο Σύνταγμα του 1927 αναφέρει στο άρθρο 127 ότι: «το Κράτος διαιρείται εις περιφερείας, εντός των οποίων οι πολίτες διαχειρίζονται απευθείας τας τοπικάς υποθέσεις, αις ο νόμος θέλει ορίσει» θέτοντας σε σωστές βάσεις το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.⁶

Στη συνέχεια το σύνταγμα του 1952, όρισε την τοπική αυτοδιοίκηση ως διοικητική οργάνωση του κράτους, πράγμα που σήμαινε την καθιέρωση ρητά της τοπικής αυτοδιοίκησης. Παράλληλα το 1954 με το δημοτικό και κοινοτικό κώδικα γίνεται για πρώτη φορά προσπάθεια αποσαφήνισης των αρμοδιοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης (Μπεσίλα, Βήκα, 2004).

Κατά τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας των συνταγματαρχών η τοπική αυτοδιοίκηση υποβαθμίστηκε σκόπιμα παρόλο που το δικτατορικό συνταγματικό κείμενο περιλάμβανε διατάξεις για τον θεσμό που συνέχισε να υφίσταται, αλλά οι Δήμαρχοι και τα Δημοτικά συμβούλια, διορίζονταν από τους εκάστοτε δικτάτορες.

Με την μεταπολίτευση και πιο συγκεκριμένα με το σύνταγμα του 1975 είχαμε και την αποκατάσταση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έτσι με το σύνταγμα του 1975 κατοχυρώνεται η τοπική αυτοδιοίκηση, όχι μόνο ως ένα σύστημα διοικητικής διαίρεσης αλλά ως ένας θεσμός που είναι άμεσα συνδεδεμένος με την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας που είναι η βάση του πολιτεύματός μας. (Μπεσίλα, Βήκα, 2004).

Στην συνέχεια και ειδικότερα από το 1981, διαδοχικές κυβερνήσεις επιχείρησαν να αντιμετωπίσουν την πολυδιάσπαση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, προσπαθώντας να μειώσουν τον αριθμό τους. Μεγάλος σταθμός για την τοπική αυτοδιοίκηση και ίσως ο πιο σημαντικός των τελευταίων 50 χρόνων αποτελεί ο νόμος 2539/1997 για τη "Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης", γνωστός ως "Σχέδιο Ι. Καποδίστριας". Με τον νόμο αυτό αλλάζει ριζικά ο χάρτης της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης αφού καταργεί τους υπάρχοντες 475 δήμους και τις 5.318 κοινότητες και δημιουργεί 900 νέους δήμους με ευρεία εδαφική περιφέρεια και 133 κοινότητες (Ψυχάρης, Σιμάτου, 2003).

Νέα μεταρρύθμιση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση ξεκίνησε με την συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η οποία επαναπροσδιόρισε το συνταγματικό καθεστώς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθιερώνοντας τους δύο βαθμούς και εμπλουτίζοντας το περιεχόμενό της με νέες αρμοδιότητες αλλά και με σημαντικές θεσμικές εγγυήσεις, κρισιμότερες από τις οποίες είναι οι αρχές της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και οι συνακόλουθες εγγυήσεις τους . Στον ίδιο δρόμο κινήθηκε και ο Νόμος 3463/2006, δηλαδή ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων.⁷

Το 2010 με το νόμο "Καλλικράτη"⁸ οι δήμοι μειώθηκαν δραστικά, ο αριθμός τους έφτασε τους 325 από 910 και καταργήθηκαν οι κοινότητες που είχαν απομείνει μετά το νόμο "Καποδίστρια". Ο νομοθέτης με το νέο αυτό νομοσχέδιο προχώρησε αφ' ενός μεν στην περαιτέρω οργανωτική αναδιάταξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου βαθμού, με βάση ευρύτερες πλέον γεωγραφικές ενότητες, αφ' ετέρου δε στην ενίσχυση του θεσμικού τους ρόλου και της διοικητικής και οικονομικής τους αυτοτέλειας, σε συνδυασμό με την καθιέρωση αυτοτελούς ελεγκτικού μηχανισμού.

Με τον νόμο αυτό οι δήμοι και οι περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης αντίστοιχα αποτελώντας θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου και έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος. Ο δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης αποτελείται πλέον από τις περιφέρειες οι οποίες προκύπτουν από τη συνένωση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργούνται. Από τις 76 διοικητικές ενότητες, διατηρούνται 13 περιφέρειες.

⁷ Γ. Σωτηρέλη, Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και προοπτικές, εκδ. Παπαζήση/ΙΤΑ Αθήνα 2006,(2^η έκδοση)

⁸ Ν.3852/2010, Φ.Ε.Κ. Α' 87

Οι 13 περιφέρειες σύμφωνα με τον Καλλικράτη είναι:

- 1) Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- 2) Κεντρικής Μακεδονίας
- 3) Δυτικής Μακεδονίας
- 4) Θεσσαλίας
- 5) Ηπείρου
- 6) Ιονίων νήσων
- 7) Δυτικής Ελλάδος
- 8) Στερεά Ελλάδος
- 9) Πελοποννήσου
- 10) Αττικής
- 11) Κρήτης
- 12) Νοτίου Αιγαίου
- 13) Βορείου Αιγαίου

Επίσης, δημιουργήθηκαν 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στη θέση των 13 κρατικών περιφερειών. Για πρώτη φορά η αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση δεν ασχολείται με τοπικές υποθέσεις αλλά περιορίζεται σε κρατικά καθήκοντα και υποθέσεις

Επίσης ο νόμος «Καλλικράτη» προέβλεψε την δραστική μείωση των δημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) και Ν.Π.Ι.Δ. (Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου) και τον περιορισμό του συνολικού αριθμού τους από 6000 σε 2000. Οι αρμοδιότητες των νέων Δήμων διευρύνονται και αποκτούν υπηρεσιακές μονάδες, που ανταποκρίνονται στο σύνολο των τομέων δραστηριότητας τους.

Η εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης, συνεχίζεται μέχρι σήμερα και δίκαια θεωρήθηκε ως ένα από τα πιο επιτυχημένα μοντέλα αποκεντρωμένης διοίκησης.⁹ Η μεγάλη πρόκληση αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα είναι η σωστή λειτουργία του σχεδίου «Καλλικράτης» και η επίτευξη των γενικών στρατηγικών στόχων. Το βασικό πρόβλημα που τίθεται συνίσταται στον προβληματισμό σχετικά με τη δυνατότητα των δημοτικών και περιφερειακών υπηρεσιών να διαχειριστούν αποτελεσματικά τόσο μεγάλο αριθμό αρμοδιοτήτων, που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις και ισχυρή πολιτική υποστήριξη από τα αιρετά όργανα. Στο ερώτημα αυτό η απάντηση

⁹ Δ. Κατσούλη, Ο «Καλλικράτης» σήμερα και ο δρόμος για την επανεκκίνηση, σε: <http://www.topikidimokratia.blogspot.gr/2012/07/> [ημερομηνία καταχώρησης 12-7-2018].

θα δοθεί σε βάθος χρόνου, δεδομένου ότι ο Νόμος ίσχυσε σχετικά πρόσφατα. Πάντως, πρέπει να επισημανθεί ότι η εξουσία που έχει παραχωρηθεί στους Δήμους και στις Περιφέρειες μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης, ιδιαίτερα στην περίοδο αυτή της δημοσιονομικής προσαρμογής (Αρταβάνη, 2011).

Ορισμένες προκλήσεις για την επιτυχία της μεταρρύθμισης είναι οι εξής (Χλέπας, 2010):

- Ορθολογική ανακατανομή, επιμόρφωση και κινητοποίηση του προσωπικού
- Άμεση ανταπόκριση των υπηρεσιών στις νέες τους αρμοδιότητες και εξυπηρέτηση πολιτών
- Εκκαθάριση αρμοδιοτήτων και απλοποίηση διαδικασιών
- Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης (δείκτες, αναλυτική λογιστική, ηλεκτρονική διακυβέρνηση)
- Ανάδειξη ικανών και οραματικών ηγεσιών στους ΟΤΑ
- Συγκρότηση κάθετων και οριζόντιων μεταρρυθμιστικών δικτύων
- Ουσιαστική αξιοποίηση νέων θεσμών συμμετοχής¹⁰

Η οικονομική κρίση και το αρνητικό δημοσιονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, λειτούργησε ανασταλτικά στις προτεραιότητες και τις δομές που είχαν τεθεί με αποτέλεσμα να εμφανιστούν προβλήματα και εμπόδια στην ομαλή εφαρμογή του «Καλλικράτη». Οι δήμοι κάνουν λόγο για μεγάλες οικονομικές αδυναμίες οι οποίες επιφέρουν πολλαπλά προβλήματα.

¹⁰ Παπαδημητρίου Γ. , Η τοπική αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία, σελ. 44 – 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών αποτελούσε υπόθεση κυρίως του ιδιωτικού τομέα. Το κράτος περιοριζόταν στη ρύθμιση του θεσμικού πλαισίου των οικονομικών σχέσεων και στην προσπάθεια να διατηρείται η ισορροπία κατά την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αν και το καθήκον του κράτους υπήρξε να ικανοποιεί τις ανάγκες του συνόλου μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, ωστόσο αναγνωρίστηκε ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η συμμετοχή των δημόσιων φορέων και ιδίως των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης στην παραγωγή οικονομικών αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών τάση που ενδυναμώθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.¹¹ Η δημόσια επιχειρηματική δραστηριότητα ήρθε ως αποτέλεσμα στις οικονομικές κρίσεις που επέφεραν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, αλλά ευνοήθηκε και από την επικράτηση των απόψεων για την αναγκαιότητα της οικονομικής επέμβασης του κράτους και των ν.π.δ.δ. και για την υποχρέωσή τους να παρέχουν προστασία στους ιδιώτες.

Μέχρι τη δεκαετία του 1960, η δημιουργία δημοτικών και δημόσιων επιχειρήσεων, θεωρούνταν βασικό στοιχείο του οικονομικού ρόλου του κράτους. Όμως, από τη δεκαετία του 1970 και μετά οι αντιλήψεις για το ρόλο του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα της οικονομίας άρχισαν να αλλάζουν, καθώς αναγνωρίστηκε ότι όχι μόνο ο μηχανισμός της αγοράς, αλλά και ο δημόσιος τομέας έχει εγγενείς αδυναμίες και ατέλειες. Έτσι, παρατηρήθηκε μία γενικότερη στροφή στον έλεγχο του μηχανισμού της αγοράς, έγινε αισθητή η ανάγκη για νέες μορφές μανάτζμεντ στις δημοτικές και γενικά στις δημόσιες επιχειρήσεις και επακολούθησαν σωρεία ιδιωτικοποιήσεων που εντάθηκαν περαιτέρω κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990.

¹¹ Δ. Κατσούλης, Η ανεκπλήρωτη αυτοδιοίκηση, Αθήνα – Κομοτηνή, 1993, σελ. 25

Στην Ελλάδα οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης ήδη από τη σύστασή τους προσπάθησαν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες υποδομές και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των τοπικών πληθυσμών. Ανάλογα με τις δυνατότητές τους οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης προσέφεραν διάφορα έργα και υπηρεσίες, από φωτισμό, καθαριότητα και κατασκευή δρόμων μέχρι κατασκηνωτική υποδομή και λειτουργία βιβλιοθηκών και θεάτρων. Από την μεταπολιτευτική περίοδο οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης αντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες στην προσπάθειά τους να ανταπεξέλθουν στον παραγωγικό αλλά παρωχημένο ρόλο τους. Κύριοι αρνητικοί παράγοντες υπήρξαν από τη μια η γενικευμένη δημοσιονομική κρίση, αλλά και η αφαίρεση αρμοδιοτήτων από τους ήδη στερημένους από επαρκή διοικητική υποδομή οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Μέχρι και τη δεκαετία του 1980 υπήρξε ένας ανταγωνισμός μεταξύ κράτους και ΟΤΑ ο οποίος κατέληξε σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και σε αφαίρεση αρμοδιοτήτων από τους ΟΤΑ και ανάθεσή τους σε κρατικά νομικά πρόσωπα ειδικών σκοπών ή και σε υπηρεσίες της κρατικής διοίκησης.

Όμως από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και μετά ξεκίνησε μία προσπάθεια, η οποία έγινε πραγματικότητα με νομοθετικές ρυθμίσεις, να ενισχυθεί ο επιχειρηματικός χαρακτήρας της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κάτι τέτοιο οφείλεται στη συνειδητοποίηση της συμβολής της στην επίλυση του οικονομικού προβλήματος των ΟΤΑ, αλλά και του σημαντικού ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει γενικότερα η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην αναπτυξιακή διαδικασία

1.1.1. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1834-1951

Η επιχειρηματική δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης ασκήθηκε την περίοδο 1834-1951 με διάφορους τρόπους, μέσα στα περιορισμένα πλαίσια που καθόριζαν οι αρμοδιότητες της και ο κρατικός έλεγχος. Η πρακτική της απευθείας εκμετάλλευσης ουσιαστικά ήταν περιορισμένη, ενώ ο επικρατέστερος τρόπος ήταν η παραχώρηση σε ιδιωτικούς φορείς του δικαιώματος να παρέχουν συγκεκριμένες κοινωφελείς υπηρεσίες με παράλληλη άσκηση των αρμοδιοτήτων που συνδέονταν με αυτές. Η έλλειψη τεχνογνωσίας και οικονομικών δυνατοτήτων σε θέματα υποδομών οδήγησαν σε αυτή τη λύση, η οποία τύγγανε και της αποδοχής του κράτους. Παρά το γεγονός ότι μετά το 1920 οι οικονομικές λειτουργίες του ελληνικού κράτους διευρύνθηκαν, λόγω αλλαγών στην αγροτική οικονομία και εμφάνισης του φαινομένου της εκβιομηχάνισης, η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ δεν γνώρισε άνθιση. Αντίθετα, το κράτος επέλεξε να

συστήσει αυτόνομα νομικά πρόσωπα, στα οποία ανέθεσε την παροχή υπηρεσιών και την άσκηση αρμοδιοτήτων, χωρίς να δίνεται στους ΟΤΑ η δυνατότητα παρέμβασης

Την περίοδο 1834-1951 θεσπίστηκαν κάποιοι ειδικοί νόμοι σχετικοί με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από τους ΟΤΑ, οι οποίοι συνδέονταν με τις τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις εκείνης της εποχής.¹² Το 1922 με το νόμο 2979/1922 θεσπίστηκε για πρώτη φορά η γενική αρμοδιότητα των ΟΤΑ να παράγουν, μεταφέρουν και διανέμουν ηλεκτρική ενέργεια για αστική χρήση. Μία άλλη παρόμοια περίπτωση ήταν ο νόμος 2583/1922 «περί υδραυλικών εν γένει έργων» με τον οποίο δόθηκε η αρμοδιότητα στους δήμους και τις κοινότητες να συστήνουν ειδικά υδραυλικά ταμεία, τα οποία είχαν ως αντικείμενο την κατασκευή και εκμετάλλευση υδραυλικών έργων κοινής ωφέλειας (άρδευση, αποξηράνσεις, αποστραγγίσεις, ύδρευση, αποχέτευση κ.α.) και τα έσοδα τους προέκυπταν από την εκμετάλλευση της ακίνητης. Εκτός από τους ειδικούς νόμους που αφορούσαν όλους τους ΟΤΑ, θεσπίστηκαν και ειδικοί νόμοι που αφορούσαν συγκεκριμένους ΟΤΑ και αυτοί οι ειδικοί νόμοι συντηρούσαν την αποξένωση της αυτοδιοίκησης από μία ανατεθείσα σε αυτήν αρμοδιότητα, καθώς ο εκάστοτε ΟΤΑ περιοριζόταν στη συμμετοχή στο αντίστοιχο νομικό πρόσωπο, στερούμενος δυνατοτήτων ελέγχου και παρεμβάσεων.

1.1.2. ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1951 – 1980

Κατά την περίοδο αυτή συντελέστηκαν σημαντικοί κοινωνικοί και οικολογικοί μετασχηματισμοί, αφού η Ελλάδα μπήκε σε περίοδο εκβιομηχάνισης, αλλαγής καταναλωτικού προτύπου, αστικοποίησης, αποψίλωσης της υπαίθρου, ενώ ταυτόχρονα ο συγκεντρωτισμός την κρατική παρέμβαση στην οικονομία. Ένας παράγοντας που συνέβαλε με τη σειρά του στην περαιτέρω αποδυνάμωση των ΟΤΑ ήταν το πελατειακό σύστημα που λειτούργησε ως πολιτικός μηχανισμός κατανομής πόρων. Με αυτά τα δεδομένα η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ αντιμετώπιστηκε εχθρικά, γιατί ήρθε σε αντιπαράθεση με το συγκεντρωτικό μοντέλο διακυβέρνησης περιορίζοντας τις κεντρικά σχεδιαζόμενες και ασκούμενες δημόσιες πολιτικές.¹³

¹² Σαπουνάκης Τ., Η επιχειρηματική δραστηριότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕΙ Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1997

¹³ Σαπουνάκης Τ., Η επιχειρηματική δραστηριότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕΙ Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1997(σελ. 29-30).

Αυτή την περίοδο **δύο νόμοι** δίνουν το θεσμικό πλαίσιο ώστε οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης να λειτουργήσουν ως αυτόνομα θυγατρικά νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ. Αναγνωρίζονται δηλαδή οι επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης ως ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα, αλλά και προσδιορίζονται τα αντικείμενα των δραστηριοτήτων τους με αποκλειστικό τρόπο. **Ο πρώτος είναι ο νόμος 1910/1951 «περί των προσόδων των Δήμων και των Κοινοτήτων»** με τον οποίο κατοχυρώνεται για πρώτη φορά η αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ σχετικά με την ύδρευση, την άρδευση, τις έγγειες βελτιώσεις, τον ηλεκτροφωτισμό, το φωταέριο, την αστική συγκοινωνία και γενικά τα τοπικά έργα κοινής ωφέλειας. **Ο δεύτερος νόμος ήταν ο 2234/1952 «περί της δημοτικής επιχειρήσεως φωταερίου Αθηνών»**, με τον οποίο συστάθηκε ιδιαίτερο θυγατρικό νομικό πρόσωπο του Δήμου, με διοικητική και οικονομική αυτονομία. Επιπλέον, δόθηκε η δυνατότητα στους ΟΤΑ να συστήνουν επιχειρήσεις ηλεκτροφωτισμού με διατάγματα των αρμόδιων Υπουργών, οι οποίες λειτουργούσαν ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα με διοικητική και οικονομική αυτονομία.

1.1.3. Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ του 1954

Με τον Κώδικα του 1954 η διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ παρέμεινε περιορισμένη, ενώ οι κρατικές παρεμβάσεις αυξήθηκαν. Επιπροσθέτως, δεν λύθηκε το πρόβλημα του κατακερματισμού της δομής των ΟΤΑ, ούτε αντιμετωπίστηκε το οικονομικό τους πρόβλημα. Ωστόσο, υπήρξαν και θετικά στοιχεία, όπως η ανάθεση στους δήμους και στις κοινότητες κάποιων αποκλειστικών αρμοδιοτήτων, και η συστηματική ταξινόμηση των νομικών προσώπων των ΟΤΑ.¹⁴ Δημιουργήθηκαν έτσι τρεις κατηγορίες νομικών προσώπων: τα ιδρύματα, τα νομικά πρόσωπα και οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης, οι οποίες εξακολουθούν να υφίστανται μέχρι σήμερα.

Α) Τα ιδρύματα αποτελούν ν.π.δ.δ. και έχουν ως αντικείμενο την κοινωνική πρόνοια και περίθαλψη, δηλαδή υλοποιούν την κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ (νοσοκομεία, βρεφοκομεία, γηροκομεία κ.α.).

¹⁴ Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, «Οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα 2004

Β) Τα νομικά πρόσωπα, είναι επίσης ν.π.δ.δ. και ασκούν δραστηριότητες στην παροχή υπηρεσιών που αφορούν ποικίλες αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης (θέατρα, βιβλιοθήκες, λουτρά, φιλαρμονικές κ.α.).

Γ) Οι επιχειρήσεις αποτελούν ν.π.ι.δ. με αντικείμενο την εκτέλεση και εκμετάλλευση έργων και την παροχή υπηρεσιών που αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του κοινού.

1.1.4. Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ του 1980

Ο Κώδικας του 1980 (Ν. 1065/80) αποτέλεσε την απαρχή μιας καινούριας εποχής για την τοπική αυτοδιοίκηση δίνοντάς της διευρυμένες δυνατότητες παρέμβασης. Αναφορικά με την επιχειρηματική της δραστηριότητα, συστάθηκαν νέες επιχειρήσεις, με σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό τους πλαίσιο και επέκταση του φάσματος των δραστηριοτήτων τους. Ωστόσο, τα προβλήματα της αυτοδιοίκησης εξακολούθησαν να υφίστανται εμποδίζοντας την αναβάθμιση του αναπτυξιακού της ρόλου. Το πλαίσιο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ διατηρήθηκε, τους δόθηκε όμως η δυνατότητα να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους. Χωρίς να προχωρεί σε ριζικές αλλαγές, ο νόμος 1065/80 επέτρεψε στους ΟΤΑ να επεκτείνουν τη δραστηριότητα τους και σε άλλους τομείς. Η υπάρχουσα ταξινόμηση των θυγατρικών φορέων των ΟΤΑ σε ιδρύματα, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις διατηρήθηκε, ενώ δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στην αλλαγή των άρθρων που αφορούσαν τις τελευταίες. Οι σκοποί των επιχειρήσεων, εκτός από την παροχή υπηρεσιών και την κατασκευή και εκμετάλλευση έργων, επεκτάθηκαν και στην πραγματοποίηση εσόδων. Τα ιδιαίτερα αυτά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου διέπονται από τους κανόνες της αγοράς, όπως ορίζει ο νόμος. Η διοίκηση των επιχειρήσεων ασκείται από επιτροπή που ορίζεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και αποτελείται από τέσσερα έως δέκα μέλη.¹⁵ Στη θέση του προέδρου τοποθετείται ο εκάστοτε δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας. Γίνεται έτσι μία προσπάθεια να τονιστεί ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας, καθώς ορίζεται ότι τα μισά μέλη προέρχονται από το αιρετό όργανο του ΟΤΑ, ενώ τα άλλα μισά είναι δημότες που έχουν σχέση με οποιοδήποτε τρόπο με το αντικείμενο της επιχείρησης. Ο Δ.Κ.Κ. του 1980 ίσχυσε ουσιαστικά μόνο για τρία χρόνια και υπέστη πολλές τροποποιήσεις και σημαντικές αλλαγές. Το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρήσεων διαφοροποιήθηκε με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από τους ΟΤΑ και με τη συνεργασία των τοπικών φορέων, της

¹⁵ Σαπουνάκης Τ., Η επιχειρηματική δραστηριότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕΙ Καλαμάτας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 1997(σελ. 29-30).

κοινωνίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι οι νέοι κώδικες του 1985 και του 1989 μέχρι το 1993, ενώ βελτίωσαν τον τρόπο εποπτείας και ελέγχου και προώθησαν τη δημιουργία θεσμών συνεργασίας, δεν κατάφεραν να λύσουν σημαντικά προβλήματα όπως αυτά της μεταφοράς αρμοδιοτήτων και της ανεπάρκειας των οικονομικών πόρων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης.

1.2. ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.2.1 ΙΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων 3463/2006 οι ΟΤΑ δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη εταιρία ή κοινοπραξία οποιασδήποτε μορφής, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται ρητά στις διατάξεις του Κ.Δ.Κ.¹⁶ Οι μορφές αυτών των επιχειρήσεων που μπορούν να συστήνουν οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι οποίοι είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου είναι οι εξής (ΚΕΔΚΕ *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρήσεων ΟΤΑ*, Αθήνα 2008):

Κοινωφελείς Δημοτικές ή Κοινοτικές Επιχειρήσεις

Οι Επιχειρήσεις αυτές έχουν ως σκοπό τους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών για την οικονομική ανάπτυξη των Δήμων και των Κοινοτήτων.

1.2.2 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΟΤΑ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ **Ανώνυμες Εταιρίες ΟΤΑ**

Από τον Κ.Δ.Κ. προκύπτει ότι οι ΟΤΑ μπορούν να συμμετέχουν σε Ανώνυμες Εταιρίες, οι οποίες μπορούν να λειτουργούν:

Με την μορφή των κοινών ανώνυμων εταιριών του ν. 2190/1920

Με την μορφή των αναπτυξιακών εταιριών

¹⁶ Μαΐστρος Π., Οι αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης, Συμβολή στην ιστορική μνήμη, Εκδόσεις «Νέα σύνορα» - Α. Α. Λιβάνη, Αθήνα 2000 (σελ 178 επ.).

Με την μορφή των μονομετοχικών ανώνυμων εταιριών για την αξιοποίηση της περιουσίας των ΟΤΑ

Εταιρίες Ειδικού Σκοπού

Εταιρίες Ειδικού Σκοπού θεωρούνται οι ακόλουθες:

Δ.Ε.Υ.Α. και

Δημοτική Ραδιοφωνία και Τηλεόραση

Οι ΟΤΑ συμμετέχουν σε **οποιαδήποτε Ανώνυμη Εταιρία, δεν επιτρέπεται όμως να συμμετέχουν** σε ποδοσφαιρικές , τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρίες.

Επίσης οι ΟΤΑ **δεν επιτρέπεται** να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη μορφή εταιρίας ή κοινοπραξίας.¹⁷

¹⁷ 7 Πουλάκου – Ευθυμιάτου Α., Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σκοπός του νέου θεσμικού πλαισίου που διέπει τις Επιχειρήσεις των ΟΤΑ α' βαθμού είναι να αντιμετωπισθούν οι δυσλειτουργίες που επί πολλά χρόνια δημιουργήθηκαν, κυρίως εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν οι επιχειρήσεις και να επαναπροσδιορισθεί σαφώς ο ρόλος τους στην επιχειρηματική δραστηριότητα. (εγκ. ΥΠΕΣ 16/2007) Οι δυσλειτουργίες αυτές κατά κύριο λόγο είναι οι εξής:

α. Η πολυμορφία ως προς τις διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων δημιούργησε συχνά προβλήματα προσδιορισμού της ακριβούς νομικής τους φύσης με ποικίλες εξ αυτού συνέπειες ή συγχύσεις.

β. Η ανυπαρξία οριοθέτησης ενός κύκλου αρμοδιοτήτων, οδήγούσε στη δημιουργία επιχειρήσεων με πολλούς και αποκλίνοντες μεταξύ τους σκοπούς, ενώ συχνά περιλαμβάνονταν στις συστατικές τους πράξεις μελλοντικοί ή αόριστοι σκοποί, οι οποίοι στην πράξη ποτέ δεν υλοποιούνταν.

γ. Η εκμετάλλευση, σε πολλές περιπτώσεις, της νομικής φύσης τους (ως νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου) για προσλήψεις προσωπικού, το οποίο συχνά απασχολούνταν σε άλλες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα του ΟΤΑ, δηλαδή οι χωρίς έλεγχο και χωρίς ορθολογικό προγραμματισμό προσλήψεις, οι οποίες οδήγησαν σε υπερδιόγκωση του προσωπικού και προκάλεσαν συνεχείς ανάγκες χρηματοδότησης. (εγκύκλιος ΥΠΕΣ 16/2007).

2.2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο επιδιώκεται :¹⁸

➤ Η απλοποίηση και διασαφήνιση των κατηγοριών των επιχειρήσεων και η οριοθέτηση και αποσαφήνιση των σκοπών τους.

➤ Η εφαρμογή διαφάνειας στις πολιτικές πρόσληψης προσωπικού, εκτέλεσης έργων και διενέργειας προμηθειών.

➤ Η οικονομική βιωσιμότητά τους.

➤ Η χρηματοδότηση, όπου είναι επιτρεπτή, για την εξυπηρέτηση αποκλειστικά συγκεκριμένων και προγραμματισμένων κοινωφελών δράσεων.

Η συστηματική παρακολούθηση της λειτουργίας τους από την οικεία Περιφέρεια και το ΥΠΕΣΔΔΑ με τη δημιουργία Μητρώου Επιχειρήσεων ΟΤΑ. (εγκ. ΥΠΕΣ 16/2007).

Χαρακτηριστικό στοιχείο αυτής της κατηγορίας επιχειρήσεων είναι ότι, η δραστηριότητά τους **ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ** συνυφασμένη με την επιδίωξη κέρδους, παράλληλα δε, μέσω αυτών επιδιώκεται **η καλύτερη και αποτελεσματικότερη άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων κοινωφελούς χαρακτήρα**. (εγκ. ΥΠΕΣ 77/2007).

Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα κοινωφελών επιχειρήσεων με σκοπούς που άπτονται του τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης είναι:

Λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού

Λειτουργία ΚΑΠΗ

Λειτουργία Κέντρου Πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες

Λειτουργία Δημοτικού ιατρείου

Υλοποίηση προγράμματος για την υποστήριξη των νέων που έχουν παραβατική συμπεριφορά

Υλοποίηση προγράμματος για την ελληνική γλώσσα στους μετανάστες

υλοποίηση προγράμματος για την αναψυχή ατόμων με αναπηρία

¹⁸ Χάγια, Σ. (2010). Ανάλυση του θεσμικού πλαισίου των δημοτικών επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Γ' Εκπαιδευτική Σειρά

Παραδείγματα που άπτονται του τομέα της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού:

Λειτουργία βιβλιοθήκης

Λειτουργία κέντρου δημιουργικής απασχόλησης παιδιών

Λειτουργία πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής

Λειτουργία πολιτιστικού και πνευματικού κέντρου

Λειτουργία μουσείου, πινακοθήκης

Λειτουργία κινηματογράφου και θεάτρου

Λειτουργία Φιλαρμονικής και Ωδείου

Λειτουργία σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής

Λειτουργία γυμναστηρίου και αθλητικού κέντρου

Διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και εν γένει πολιτιστικών δραστηριοτήτων

Παραδείγματα που άπτονται του τομέα του περιβάλλοντος:

Εκπόνηση και υλοποίηση προστασίας αγρίων ζώων μιας περιοχής

Διαχείριση ιαματικών πηγών της περιοχής της επιχείρησης

Λειτουργία σφαγείων

Λειτουργία εργαστηρίου ελέγχου ρύπανσης

Η απαρίθμηση των επιμέρους αρμοδιοτήτων ανά τομέα που περιγράφονται στο άρθρο 75 του ΚΔΚ είναι ενδεικτική, για τον λόγο αυτό είναι δυνατόν να υπάρχουν και άλλες δράσεις που εντάσσονται στους τομείς του άρθρου αυτού, που όμως δεν αναφέρονται ρητά.

Η Σύσταση μιας κοινωφελούς επιχείρησης γίνεται μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.¹⁹ Η πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού

¹⁹ Μαλιαρίτη, Β. και Χαλαζωνίτου, Ελ. (2006). Το νέο καθεστώς ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων των ΟΤΑ. ΤΕΙ Καλαμάτας

συμβουλίου, στα οποία περιγράφονται η επωνυμία, η κατηγορία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, η διοίκηση, οι πόροι καθώς και κάθε άλλο στοιχείο απαραίτητο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Παράλληλα, στην ίδια απόφαση **αναφέρεται ρητά**, προς αποφυγή συγχύσεων η ειδικότερη κατηγορία επιχείρησης ως προς το ιδρυτικό της καθεστώς, στην οποία αυτή ανήκει. Πριν να ληφθεί η παραπάνω απόφαση απαιτείται η εκπόνηση σχετικής **οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας**, αντί της οικονομοτεχνικής μελέτης που αντίστοιχα απαιτούνταν με τους κανόνες του ΠΔ 410/1995. Η πράξη αυτή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας αποτελεί ταυτόχρονα το **καταστατικό της επιχείρησης** και, σε περίπτωση σύστασης εμπράγματων δικαιωμάτων, **μεταγραφτέο τίτλο** στο υποθηκοφυλακείο.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι πριν ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας προβεί στην έκδοση της σχετικής πράξης πρέπει να ελέγξει την ύπαρξη οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας, καθώς και εάν οι σκοποί της επιχείρησης είναι επιτρεπτοί, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς. Σε περίπτωση που δεν συνάδουν οι σκοποί με την επιλεγείσα μορφή επιχείρησης, η πράξη δεν εκδίδεται. Ο κανόνας αυτός ισχύει για όλες τις κατηγορίες Επιχειρήσεων ΟΤΑ.

Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από **επτά έως έντεκα** μέλη. Όλα τα μέλη ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ως εξής:

-Τουλάχιστον **τρεις είναι αιρετοί εκπρόσωποι** του Δήμου ή της Κοινότητας, από τους οποίους τουλάχιστον ένας προέρχεται από τη μειοψηφία. Σημειώνεται ότι ο τρόπος εκλογής θα προβλέπεται από κανονιστική πράξη (Υπουργική Απόφαση) που θα εκδοθεί άμεσα. **Ένας είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων** στην επιχείρηση, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι εργαζόμενους, που υποδεικνύεται από την γενική συνέλευση των εργαζομένων. **Ένας είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα** της περιοχής της γεωγραφικής αρμοδιότητας του ΟΤΑ. Ο τρόπος ορισμού του φορέα θα προβλέπεται από την προαναφερόμενη κανονιστική πράξη.

- Τα υπόλοιπα μέλη είναι **δημότες ή κάτοικοι του Δήμου ή της Κοινότητας** που έχουν ανάλογη πείρα ή σχετικές γνώσεις με το αντικείμενο της επιχείρησης. **Ο Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος** του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

Η επιχείρηση προσλαμβάνει **διευθυντή**, με απόφαση του διοικητικού της συμβουλίου, μετά από σχετική προκήρυξη και σύμφωνα με τα προσόντα που καθορίζονται από τον οικείο κανονισμό προσωπικού.²⁰ Ως διευθυντής δεν μπορεί να ορισθεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ορίζονται με συγκεκριμένη θητεία, η οποία ακολουθεί αυτήν των μελών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκτός αν στην πράξη σύστασης της επιχείρησης προβλέπεται μικρότερη θητεία. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του διοικητικού συμβουλίου λήγει το αργότερο τρεις μήνες μετά την εγκατάσταση του νέου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, μόνον εφόσον αφορούν:

- Την ψήφιση του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και της έκθεσης πεπραγμένων.
- Την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα.
- Τη διάθεση των καθαρών κερδών ή τη διενέργεια επενδύσεων.
- Την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης.
- Τη συγχώνευση ή τη λύση της επιχείρησης.
- Τη σύναψη δανείων

Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών των κοινωφελών επιχειρήσεων, καθώς και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου διενεργείται σύμφωνα με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις, που ισχύουν για τους ΟΤΑ.²¹

Το προσωπικό των κοινωφελών επιχειρήσεων συνδέεται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και προσλαμβάνεται με βάση τις διατάξεις που ισχύουν για την πρόσληψη του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου των Δήμων και των Κοινοτήτων. Κατά συνέπεια, οι κοινωφελείς επιχειρήσεις μπορούν να προσλαμβάνουν προσωπικό, που συνδέεται

²⁰ Παπαδοπούλου, Δ. Ε. (2010). Μέσα και διαδικασίες υλοποίησης των δράσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αθήνα: Σημειώσεις ΕΣΤΑ Γ' Εκπαιδευτική Σειρά.

²¹ Τριανταφυλλοπούλου, Β. Α. (2004). Οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Νομικό Πλαίσιο, Οργάνωση, Λειτουργία, Εμπειρικά Στοιχεία. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου (ΙΔΟΧ), ή αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Η πρόσληψη του ανωτέρω προσωπικού διενεργείται σύμφωνα με όσα ισχύουν για την πρόσληψη αντίστοιχου προσωπικού των ΟΤΑ.

2.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι Δημοτικές Κοινωφελείς Επιχειρήσεις δεν περιορίζονται μόνο στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών προς τους πολίτες, αλλά κυρίως λειτουργούν ως θεσμός πολιτικός, κοινωνικός και αναπτυξιακός. Προκειμένου λοιπόν να βελτιώσουν συστηματικά την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της λειτουργίας τους, είναι αναγκαία η διασφάλιση της οικονομικής τους βιωσιμότητας. «Αγκάθι» πρώτο είναι τα οικονομικά δεδομένα. Σε πολλές περιπτώσεις επιχειρήσεων, τα χρέη έχουν χτυπήσει «κόκκινο». Για παράδειγμα μόνο οι εκκρεμότητες για ασφαλιστικές εισφορές ξεπερνούν τα 30 εκ. ευρώ. **Η γενική εικόνα που παρουσιάζει η οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων είναι ιδιαίτερα αποθαρρυντική.**

Σε πανελλαδικό επίπεδο ο κύκλος εργασιών των ενεργών επιχειρήσεων έφτασε τα 600.508.587,98 €, τα άλλα έσοδα εκμετάλλευσης έφτασαν τα 155.162.840,96 € ενώ τα συνολικά καθαρά αποτελέσματα ήταν αρνητικά στο ύψος των -82.110.432,90 €. Τα συνολικά έσοδα, δηλαδή το άθροισμα του κύκλου εργασιών και των άλλων εσόδων εκμετάλλευσης έφθασε τα 755.671.428,94 €. Επίσης, το σύνολο των κερδών είναι 24.112.608,14 €, ενώ το σύνολο των ζημιών έφθασε τα -106.223.041,04 €. Οι κερδοφόρες ενεργές επιχειρήσεις αποτελούν το 39,5% (449 επιχειρήσεις), οι ζημιογόνες το 58,5% (663 επιχειρήσεις) ενώ το υπόλοιπο 2% (20 επιχειρήσεις) είχαν μηδενικά καθαρά αποτελέσματα δηλαδή δεν παρουσιάζουν ούτε κέρδη ούτε ζημιά. Οι περισσότερες επιχειρήσεις κατατάσσονται στη κατηγορία των μικρομεσαίων καθώς μόλις το 16% ξεπερνά το 1.000.000 ευρώ συνολικά έσοδα, ενώ 4 επιχειρήσεις ξεπερνούν τα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Σημαντικά εύρωστες εμφανίζονται 27 επιχειρήσεις με αποδοτικότητα άνω του 50%, ενώ πολύ έντονα οικονομικά προβλήματα αντιμετωπίζουν 186 οικονομικές μονάδες με αρνητική αποδοτικότητα που ξεπερνά το -50%²²

Με βάση τα παραπάνω τίθεται πλέον καθαρά το ερώτημα: Πόσο ευρηματική μπορεί να γίνει μια δομή δημόσιου χαρακτήρα, όπως οι Κοινωφελείς Επιχειρήσεις, προκειμένου να ξεφύγει από τον

²² Κουτσουλιάνος Χ. (2006), «Η εξυγίανση των δημοτικών επιχειρήσεων», Η Καθημερινή 26 Φεβρουαρίου 2006

δημόσιο (με την... παθολόγο έννοια του όρου) χαρακτήρα της και να είναι αποτελεσματική και ταυτόχρονα υγιής; Την απάντηση στο ερώτημα δίνει μια προσπάθεια προσέγγισης του θεσμικού «εργαλείου» των Κοινοφελών Δημοτικών Επιχειρήσεων, στην ευελιξία δηλαδή που εκ του νομοθετικού πλαισίου έχουν οι κοινοφελείς δημοτικές επιχειρήσεις να λειτουργήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και ρυθμούς. Ξεπερνώντας έτσι, τις γραφειοκρατικές παθολογίες και αγκυλώσεις, με τις οποίες έρχεται συχνά αντιμέτωπη η Τοπική Αυτοδιοίκηση προσπαθώντας να παράγει αποτέλεσμα – κληρονομίες του «Καλλικράτη» και ενός νομοθετικού πλαισίου που συχνά «στραγγαλίζει» την Αυτοδιοίκηση από πλευράς πόρων και αρμοδιοτήτων.

Οι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις με βάση την οικονομική τους κατάσταση διακρίνονται:

- Σ' αυτές που **δεν είναι κερδοφόρες**
- Ακολουθούν αυτές που **δεν χρωστούν** τίποτα σε εργαζόμενους, ασφαλιστικούς φορείς και εφορία και κάτι τέτοιο θεωρείται μεγάλη επιτυχία και
- Σ' αυτές που δεν είναι οικονομικά βιώσιμες

Η οικονομική ευρωστία ή μη μιας δημοτικής επιχείρησης έχει πολιτικές προεκτάσεις και έγκειται στο κατά πόσο υπάρχει η πολιτική βούληση να αξιοποιούνται κονδύλια από ευρωπαϊκά προγράμματα, χορηγίες κλπ., και κατά πόσο τηρούνται όλες οι διοικητικές διαδικασίες ώστε όχι μόνο να μη σπαταλούνται χρήματα, αλλά τα κέρδη να αξιοποιούνται για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δημότες

Πρότυπο Κοινοφελούς Δημοτικής Επιχείρησης, θεωρείται αυτή του Δήμου Ελευσίνας που το 2021 θα είναι και Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, η οποία είναι επικερδής, αλλά ταυτόχρονα έχει ένα μεγάλο κοινωνικό όφελος. Όλο το προσωπικό της Επιχείρησης είναι ΑμεΑ μέσα από προγράμματα του ΟΑΕΔ. Διεκπεραιώνει το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ, έχει Δημοτικό Ιατρείο, συνεισφορά στο ΚΔΑΥ, ένα πρότυπο κέντρο διαχείρισης ογκωδών απορριμμάτων και έχει καταφέρει το μεγαλύτερο μέρος αυτών, το 90% να επαναχρησιμοποιείται είτε ως ανανεώσιμη πηγή ενέργειας (καύση), είτε με άλλους τρόπους (λίπασμα κλπ). Από τις εκδηλώσεις στα Αισχύλια έχει έσοδα της τάξης πολλών χιλιάδων ευρώ. Έτσι ο δήμος είχε πολύ μικρή επιβάρυνση για τη λειτουργία της.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι **ΝΑΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ** οι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις να είναι κερδοφόρες αρκεί να ξεπεραστούν οι αμφιβολίες ως προς την επιτυχία του πραγματικά προοδευτικού και πολύ τολμηρού θεσμού αρκεί να:

α) επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο λειτουργίας τους κάτι που δεν φαίνεται να είναι μία εύκολη υπόθεση.

β) να εκσυγχρονίσουν τον προγραμματισμό των δράσεών του με «επιχειρηματική έμπνευση» και

γ) να εξαλείψουν την λανθασμένη πολιτική αντίληψη για το πόσο ο θεσμός αυτός μπορεί να προσφέρει τα αναμενόμενα

2.4. ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2.4.1 Γενικά χαρακτηριστικά του θεσμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Η ενασχόληση με τα θέματα των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί την γνώση των διαφορετικών μοντέλων οργάνωσης των τοπικών αυτοδιοικούμενων θεσμών. Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσιάζεται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημαντικά διαφοροποιημένος σε τέτοιο βαθμό που είναι δύσκολη η ανεύρεση ενός ελάχιστου κοινού παρονομαστή. Η μέθοδος σύγκρισης διοικητικών συστημάτων διαφόρων κρατών με σκοπό την ανάδειξη κοινών μεγεθών αρχών και οργανωτικών σχημάτων²³ δεν μπορεί να αποδώσει θεαματικά αποτελέσματα στην προσπάθεια δημιουργίας ενός αντιπροσωπευτικού ευρωπαϊκού μοντέλου κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικής εξουσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης. Για παράδειγμα ενώ ο θεσμός γνωρίζει έναν υψηλό βαθμό προστασίας και συνταγματικής κατοχύρωσης στη Γερμανία και στην Ιρλανδία, στο Ηνωμένο Βασίλειο σχεδόν αγνοείται. Παρά την έλλειψη ενός κοινού πυρήνα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη όλα τα κράτη, μελετώντας τη σχετική πρακτική, έχουν αποδώσει στον θεσμό μία σειρά αρμοδιοτήτων και του αναγνωρίζουν ένα μικρό ή μεγάλο βαθμό αυτονομίας.

²³ Βλ. στο Χριστοφιλοπούλου Ε., οπ.,π., σελ.41

2.4.2 Το θεσμικό πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Δημοτικών Επιχειρήσεων

Οι Ευρωπαϊκές Δημοτικές Κοινοφελείς Επιχειρήσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.). Το γεγονός λοιπόν, ότι διέπονται από ιδιωτικούς κανόνες επιτρέπει την αποτελεσματικότερη διαχείριση των δημοσίων υπηρεσιών και παράλληλα αποτελεί ερέθισμα για κάθε Τοπική Αυτοδιοίκηση να δημιουργεί Δημοτικές Επιχειρήσεις. Η επικρατέστερη μορφή στις περισσότερες χώρες είναι αυτή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), η οποία μπορεί να συνδυάσει το δημόσιο έλεγχο με την ιδιωτική διαχείριση.

Η νομοθεσία που αφορά τις δημοτικές επιχειρήσεις είναι πρόσφατη στην Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, αυτό οφείλεται κυρίως στη νεοφιλελεύθερη πολιτική, λόγω της οποίας η Τοπική Αυτοδιοίκηση είχε την τάση να ιδιωτικοποιεί υπηρεσίες, τις οποίες δε διαχειρίζονταν άμεσα, παραχωρώντας τις εξολοκλήρου σε ιδιωτικές εταιρίες αντί σε αντίστοιχες δημόσιες.

Σχεδόν σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οργάνωση και η λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων είναι αντικείμενο του ιδιωτικού δικαίου. Αυτό επιτρέπει μια πιο ευέλικτη και αποτελεσματική διαχείριση των δημοσίων υπηρεσιών, ενώ παράλληλα λειτουργεί και ως έναυσμα για κάθε Ο.Τ.Α. να δημιουργήσει δημοτικές επιχειρήσεις. Γενικά οι ευρωπαϊκές δημοτικές επιχειρήσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Η νομική μορφή των ευρωπαϊκών δημοτικών επιχειρήσεων

ΧΩΡΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ
Αυστρία	Ανώνυμες εταιρίες / Εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Βέλγιο	Ανώνυμες εταιρίες / Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οργανώσεις / Εταιρίες συνεταιριστικού χαρακτήρα
Γαλλία	Ανώνυμες εταιρίες
Γερμανία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Δανία	Ανώνυμες εταιρίες/ εταιρίες περιορισμένης ευθύνης /εταιρίες συνεταιριστικού χαρακτήρα /όμιλοι εταιριών κερδοσκοπικού χαρακτήρα
Τσεχία	18 ανώνυμες εταιρίες / 171 εταιρίες περιορισμένης ευθύνης

ΧΩΡΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ
Εσθονία	Ανώνυμες εταιρίες / Εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Ιρλανδία	Εταιρίες που διέπονται από τον εμπορικό νόμο
Ισπανία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Ιταλία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Λετονία	365 επιχειρήσεις Τ.Α. / 37 ανώνυμες εταιρίες / 258 εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Λιθουανία	Δημοτικές επιχειρήσεις / ανώνυμες εταιρίες/ εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Ολλανδία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Ουγγαρία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης / εταιρίες δημοσίου συμφέροντος
Πολωνία	358 ανώνυμες εταιρίες / 2056 εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Πορτογαλία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Σλοβακία	22 ανώνυμες εταιρίες / 217 εταιρίες περιορισμένης ευθύνης
Σλοβενία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (πιο σύνηθες)
Σουηδία	Ανώνυμες εταιρίες
Φιλανδία	Ανώνυμες εταιρίες / εταιρίες περιορισμένης ευθύνης

ΠΗΓΗ ΚΕΔΚΕ

Στις περισσότερες χώρες οι δημοτικές επιχειρήσεις είναι αντικείμενο συνδυασμού του κώδικα τοπικής αυτοδιοίκησης και των κανονιστικών αποφάσεων. Η μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως (Αυστρία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Γερμανία, Λετονία, Πολωνία, Σλοβακία) είναι αυτή της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ), που είναι ταυτόχρονα ευέλικτη και μπορεί να συμβιβάσει το δημόσιο έλεγχο με την ιδιωτική διαχείριση. Έξι χώρες διαθέτουν ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο, που μαζί με τον κώδικα τοπικής αυτοδιοίκησης, διέπει

αποκλειστικά τις δημοτικές επιχειρήσεις (Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο).²⁴

Οι Ο.Τ.Α. μπορούν κάποιες φορές να συγχωνεύσουν τις δημοτικές τους επιχειρήσεις (Αυστρία, Γερμανία, Ιταλία, Πολωνία, Σουηδία). Οι εταιρίες αυτές συνήθως συγκεντρώνουν δραστηριότητες πολλών μορφών και μπορούν να ιδρύουν θυγατρικές, στις οποίες το δημοτικό μερίδιο να μην αποτελεί την πλειοψηφία. Οι εταιρίες αυτές συντονίζουν και ελέγχουν τις δραστηριότητες των θυγατρικών τους. Οι δημοτικές επιχειρήσεις που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο υπόκεινται στον ίδιο έλεγχο, που έχει καθοριστεί και για τα υπόλοιπα νομικά πρόσωπα.

Αντίθετα από τις περισσότερες ιδιωτικές εταιρίες, η κύρια αρχή κάθε δημοτικής επιχείρησης, που δημιουργείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη., είναι η ανάπτυξη της περιοχής στην οποία λειτουργεί και όχι τόσο η εξέλιξη της ίδιας της επιχείρησης. Η ανάπτυξη των δημοτικών επιχειρήσεων σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο μιας απορυθμισμένης αγοράς απαιτεί λεπτούς νομικούς χειρισμούς που να συνδυάζουν τον έλεγχο, την προστασία και την υποστήριξη των δημοτικών επιχειρήσεων, όπως επίσης και το σεβασμό προς τους κανόνες της αγοράς.

2.4.3 Η σύγχρονη εικόνα των Ευρωπαϊκών Δημοτικών Επιχειρήσεων

Αυτή τη στιγμή λειτουργούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση 16.000 Δημοτικές Επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών 140 δισεκατομμύρια ευρώ και απασχολούν 1,1 εκατομμύρια εργαζομένους. Όπως θα δούμε παρακάτω, οι ευρωπαϊκές δημοτικές επιχειρήσεις παίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη μιας χώρας και αυτό γιατί εμπλέκονται σε 30 διαφορετικές δραστηριότητες. Ο αριθμός των αναγνωρισμένων επιχειρήσεων ποικίλει σημαντικά από χώρα σε χώρα, από 60 στη Σλοβενία σε 2.400 στην Πολωνία, με επτά χώρες να έχουν γύρω στις 1.000 (Γερμανία, Φιλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Αυστρία, Σουηδία).

Οι ευρωπαϊκές δημοτικές επιχειρήσεις σε αριθμούς:

ΧΩΡΕΣ	ΒΑΣΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΙ
1.Αυστρία	Δημ.Επ. 1.450, Προσωπικό: 44.000 εργαζόμενοι
2.Βέλγιο	Δημ.Επ:243, Προσωπικό: 27,250

²⁴ Γκέκας Ρ., 2006, Οι Ο.Τ.Α. σε αριθμούς, έκδοση Β., εκδόσεις ΚΕΔΚΕ.

3.Γαλλία	Δημ.Επ. 1.198, Σύνολο Εσόδων: 13,3 δις€, Προσωπικό: 66.426
4.Γερμανία	Δημ.Επ.: 3.500, Σύνολο Εσόδων: 82 δις€, Προσωπικό: 530.000
5.Δανία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 224
6.Τσεχία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 339
7.Εσθονία	Δημ.Επ.:224, Σύνολο Εσόδων: 150εκ.€, Προσωπικό: 10.900
8.Μ. Βρετανία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 185
9.Ισπανία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 770
10.Ιταλία	Δημ.Επ.: 963, Σύνολο Εσόδων: 16,7 δις€, Προσωπικό: 152.142
11.Λετονία	Δημ.Επ.: 669, Σύνολο Εσόδων: 718 εκ. €, Προσωπικό: 53.142
12.Πολωνία	Δημ.Επ.: 2.415, Σύνολο Εσόδων: 5,2 δις€, Προσωπικό: 160.402
13.Πορτογαλία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 76
14.Σλοβακία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 239
15.Σλοβενία	Δημοτικές Επιχειρήσεις: 60
16.Σουηδία	Δημ.Επ.:1.750, Σύνολο Εσόδων: 16 δις. €, Προσωπικό: 55.000

ΠΗΓΗ ΚΕΔΚΕ

Αν μελετήσουμε την πορεία των Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων στο χρόνο, θα διαπιστώσουμε ότι διαφέρει από το ένα κράτος-μέλος στο άλλο. Συγκεκριμένα, υπάρχουν Επιχειρήσεις που παρουσίασαν αύξηση, άλλες που έμειναν σταθερές και σε ορισμένες παρουσιάστηκε μία μείωση που συνήθως οφείλεται σε αναδιαρθρώσεις που συντελέυτηκαν στις εθνικές οικονομίες.

Α) Χώρες στις οποίες οι Δ.Ε. παρουσίασαν αύξηση.

Στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. παρουσιάστηκε αύξηση στον αριθμό των Δημοτικών Επιχειρήσεων (Αυστρία, Βέλγιο, Δημοκρατία της Τσεχίας, Φιλανδία, Ιταλία, Σλοβακία, Σουηδία):

- Στην Αυστρία το 2003, ο αριθμός των Δημοτικών Επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 149, ως αποτέλεσμα της μετατροπής των εσωτερικών υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε εταιρείες ιδιωτικού δικαίου.
- Η Ιταλία κατέγραψε το 2003 649 Δημοτικές Επιχειρήσεις Ο αριθμός αυτός είναι πιθανό να αυξηθεί ύστερα και από την υιοθέτηση του Οικονομικού Διατάγματος που προβλέπει την αναδιοργάνωση του τομέα αυτού και την υποχρεωτική

μετατροπή των εσωτερικών υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Δημοτικές Επιχειρήσεις.

- Η Δημοκρατία της Τσεχίας κατέγραψε συνολικά 339 Δημοτικές Επιχειρήσεις το 2003, αλλά το νούμερο αυτό είναι αυξητικό ως αποτέλεσμα της μεταφοράς της περιουσίας του Κράτους στις περιφερειακές και δημοτικές βαθμίδες.
- Στη Σλοβακία, οι Δ.Ε. αυξήθηκαν σε 239 το 2003.

B) Χώρες στις οποίες ο αριθμός των Δ.Ε. παρέμεινε σταθερός.

Ο αριθμός των Δημοτικών Επιχειρήσεων παραμένει σταθερός σε μεγάλο βαθμό στη Γερμανία και στην Δανία και σε μικρότερο βαθμό στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σλοβενία με:

- Περίπου 3500 Δ.Ε. στη Γερμανία, αριθμός που διατηρείται σχετικά σταθερός από το 1998 και με 60 μονάδες στη Σλοβενία, αριθμός που δεν έχει μεταβληθεί τα τελευταία χρόνια.

Γ) Χώρες στις οποίες ο αριθμός των Δ.Ε. σημείωσε μείωση.

Ο αριθμός Δημοτικών Επιχειρήσεων παρουσιάζει μικρή πτώση σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως είναι η Εσθονία, η Λετονία, η Γαλλία, η Πορτογαλία και η Λιθουανία:

- Στην Εσθονία, ο αριθμός τους σημείωσε μείωση από 286 το 2000 σε 224 το 2001 ως αποτέλεσμα της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης.
- Στη Γαλλία, ο αριθμός των επιχειρήσεων μεικτής τοπικής οικονομίας παρουσίασε επίσης μικρή πτώση (από 1300 το 1998 σε περίπου 1200 το 2003), κυρίως, λόγω της ανασυγκρότησης των επιχειρήσεων μεικτής τοπικής οικονομίας στους τομείς τοπικού σχεδιασμού και στέγασης, ως επακόλουθο της ανάπτυξης των διαδημοτικών δομών. Ωστόσο παρουσιάζουν αύξηση οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών (υγεία, τουρισμός, τηλεπικοινωνίες).

2.4.4 Το αντικείμενο των Ευρωπαϊκών Δημοτικών Επιχειρήσεων

Οι βασικοί τομείς που δραστηριοποιούνται οι ευρωπαϊκές Δημοτικές Επιχειρήσεις αφορούν σε μεγάλο βαθμό την οικονομική ανάπτυξη, τον τουρισμό, την αστική ανάπτυξη και τη δημόσια υποδομή, την ύδρευση και τον ηλεκτρισμό, την προστασία του περιβάλλοντος και της τηλεπικοινωνίες. Κύριος λόγος δημιουργίας αυτών των Επιχειρήσεων είναι η βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών μέσω των υπηρεσιών που παρέχουν. Οι τομείς δραστηριοποίησης της αναπτύσσονται διαρκώς και συχνά επεκτείνονται σε δραστηριότητες που άλλοτε ήταν αντικείμενα μόνο του ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, σε πολλά κράτη-μέλη της Ε.Ε. δίνεται η δυνατότητα να δημιουργήσουν θυγατρικές μέσω διαίρεσής των ήδη υπαρχόντων δημοτικών επιχειρήσεων. Νομικά, ένας τέτοιος διαχωρισμός έχει ως στόχο την πραγματοποίηση των σκοπών της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πολιτισμού-Παιδείας-Αθλητισμού Κομοτηνής

Η επιχείρηση αυτή ήταν αρχικά μία αμιγής επιχείρηση υπό τη μορφή Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) και αποτέλεσε μετατροπή της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Κομοτηνής (αριθ. απόφ. Γ.Γ. ΠΑΜΘ 11808/2008-ΦΕΚ 384 τεύχος Β'4-3-2009) κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 269 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114 τεύχος Α'8-6-2006).

Κατόπιν με προσαρμογή της συστατικής πράξης της εν λόγω επιχείρησης (ΦΕΚ 61/2011), τροποποιείται σε κοινωφελή του άρθρου 254 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων με την επωνυμία: «Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού Κομοτηνής» και τον διακριτικό τίτλο «Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.». Για τις σχέσεις της επιχείρησης με την αλλοδαπή, χρησιμοποιείται η επωνυμία της, σε πιστή μετάφραση σε ξένη γλώσσα. Η κατηγορία της επιχείρησης είναι Κοινωφελής Επιχείρηση του Ν. 3463/2006. Έδρα της Επιχείρησης ορίζεται η πόλη της Κομοτηνής, του Δήμου Κομοτηνής, οδός, Κούλογλου 14. Η διάρκεια της είναι 30 χρόνια από την έγκριση και δημοσίευση της τροποποίησης, ενώ οι σκοποί της Κοινωφελούς Επιχείρησης σύμφωνα με το καταστατικό της είναι οι εξής:

Στρατηγικοί σκοποί²⁵

- Υποστήριξη και ενίσχυση των αρχών και διαδικασιών του αποκεντρωμένου δημοκρατικού προγραμματισμού σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, πολιτισμού, αθλητισμού, παιδείας και περιβάλλοντος.
- Οργάνωση και λειτουργία δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Οργάνωση και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων και υποδομών.
- Ανάπτυξη αθλητικού και πολιτιστικού τουρισμού.
- Υποστήριξη συλλόγων που ασχολούνται με, αθλητισμό, πολιτισμό, παιδεία και περιβάλλον.
- Οργάνωση δράσεων για την προώθηση καινοτομιών σε παιδεία, αθλητισμό και προστασία περιβάλλοντος.
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη στον αθλητισμό το περιβάλλον και την παιδεία.

²⁵ Εσωτερικός Κανονισμός Υπηρεσιών, Κανονισμός Διοίκησης και Λειτουργίας της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

• Ανάδειξη και ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου του κοινωνικού τομέα της περιοχής (Τοπική Αυτοδιοίκηση, συνεταιρισμοί, κοινωνικοί φορείς, πρωτοβουλίες πολιτών ΦΕΚ 384/4-3-2009, Τεύχος Δεύτερο) σε ζητήματα αθλητισμού, παιδείας και περιβάλλοντος. Τούτο θα επιδιωχθεί χωρίς να ακυρώνεται η ισότιμη συνεργασία δημόσιου τομέα και ιδιωτικών επιχειρηματικών παρεμβάσεων, στην προοπτική μιας καθολικής κινητοποίησης του ενεργού ενδογενούς δυναμικού.

• Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων.

Τακτικοί σκοποί

Ως τακτικοί σκοποί της επιχείρησης θεωρούνται:

• Υποστήριξη και υλοποίηση προγραμματισμού σε ζητήματα εφαρμογής των προγραμμάτων κοινωνικής αλληλεγγύης και μέριμνας, πολιτισμού, αθλητισμού, παιδείας και περιβάλλοντος.

• Η εκπόνηση και η εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Κομοτηνής.

• Η εκπόνηση και εφαρμογή ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων, καθώς επίσης και ο συντονισμός άλλων φορέων παρέμβασης, κρατικών και μη, μέσω πρωτοβουλιών.

• Η συμμετοχή και διαχείριση αναπτυξιακών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών, που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα για κοινή συμμετοχή στα ανωτέρω προγράμματα.

• Η συμμετοχή στη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με φορείς Δημόσιου Τομέα, Ο.Τ.Α. κτλ.

• Η ανάληψη και υλοποίηση πρωτοβουλιών, για την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη περιβαλλοντικών προγραμμάτων, κλπ..

• Η εφαρμογή και καλλιέργεια πολιτιστικών δραστηριοτήτων, με την οργάνωση και λειτουργία τμημάτων Ζωγραφικής, Κεραμικής, Αγιογραφίας, Ψηφιδωτού, Γλυπτικής, Χορού, Ωδείου, Δημοτικής Φιλαρμονικής, Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Χορωδίας, Βιβλιοθήκης, Θεάτρου, Κινηματογράφου κλπ., μέσω της παράδοσης μαθημάτων από ειδικά επιλεγμένο προσωπικό.

• Η διοργάνωση κάθε είδους αθλητικών εκδηλώσεων, η λειτουργία προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού, ο συντονισμός και η στήριξη αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τους αντίστοιχους τοπικούς φορείς.

- Η έκδοση και διανομή ενημερωτικού υλικού και εντύπων σχετικών με τις δραστηριότητες της νέας κοινωφελούς επιχειρήσεις για ενημέρωση των Δημοτών.
- Η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους μαζικούς, πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα του Δήμου Κομοτηνής.
- Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων για την δημιουργία προϋποθέσεων ενσωμάτωσης στην τοπική κοινωνία, μέσα από την παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και εκπαίδευσης, καθώς επίσης και της ολοκληρωμένης κοινωνικής υποστήριξης στις μειονεκτούσες ομάδες του πληθυσμού της πόλης.
 - Η ίδρυση και λειτουργία παιδικών, σταθμών και κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών καθώς και κάθε άλλης προνομιακής δομής.
 - Η παροχή υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης με την εφαρμογή προγραμμάτων εθνικής ή κοινοτικής χρηματοδότησης (Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης νέων κλπ)
 - Η επίτευξη του συντονισμού όλων των ευρέων που εμπλέκονται στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, αλλά και της υγείας (Κέντρο Υγείας, Παιδικός και Βρεφικός Σταθμός, ΝΕΑΕ, ΚΑΠΗ, πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» κλπ)
 - Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος, η ανάδειξη του φυσικού πλούτου της περιοχής, η ενημέρωση των κατοίκων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και η καλλιέργεια περιβαλλοντικής ευαισθησίας.
 - Η ανάπτυξη διεθνών και διαδημοτικών συνεργασιών και η συνεργασία με κάθε φορέα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την προώθηση των σκοπών της Επιχείρησης.
 - Συνεργασία με τις περιβαλλοντικές ομάδες των σχολείων για τη δημιουργία έντυπου υλικού (ενημερωτικών φυλλαδίων) για το περιβάλλον.
 - Η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και άλλων προγραμμάτων εθνικών ή διεθνών φορέων (Εκπαιδευτικών, Επιμορφωτικών, Αθλητικών, Περιβάλλοντος, Ερευνητικών κ.λ.π.).
 - Ο σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση εκδηλώσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων και επιστημονικών δραστηριοτήτων, είτε μόνη της είτε σε συνεργασία με άλλους φορείς αντίστοιχων περιοχών της Ελλάδας και του Εξωτερικού, που αφορούν στην προώθηση των σκοπών της επιχείρησης.
 - Η προσφορά υπηρεσιών στον αθλητικό τομέα αλλά και στους τομείς της παιδείας, και περιβάλλοντος και η οργάνωση συναφών εκδηλώσεων.

- Η εκπόνηση, οργάνωση και εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων περιβαλλοντικής και αθλητικής αναβάθμισης των κατοίκων της περιοχής.
- Συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης σε θέματα όπως το περιβάλλον ο πολιτισμός και η παράδοση αλλά και η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης σε θέματα αθλητισμού, παιδείας, περιβαλλοντικών θεμάτων και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης αναλαμβάνοντας και συμμετέχοντας σε αναπτυξιακές δράσεις σε όλα τα επίπεδα συμβάλλοντας στην γενικότερη οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής.
- Η δημιουργία προϋποθέσεων για την ορθολογική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου από κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική άποψη, με βάση τις τοπικές δυνάμεις και πόρους καθώς και με πόρους και μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ελληνικού Δημοσίου.
- Οι εκδόσεις ενημερωτικού εντύπου υλικού σχετικά με τις δράσεις και τους σκοπούς της επιχείρησης.
- Οι σκοποί της επιχείρησης σε καμία περίπτωση δεν δύναται να είναι εμπορικοί αλλά είναι καθαρά κοινωφελείς²⁶

3.2 Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. σήμερα

Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πολιτισμού-Παιδείας-Αθλητισμού Κομοτηνής είναι ο κυριότερος φορέας που ασκεί την πολιτιστική κοινωνική και αθλητική πολιτική του Δήμου Κομοτηνής . Η ανάπτυξη και η υποστήριξη των προαναφερόμενων δράσεων της αποτελούν διαχρονικό και αναντικατάστατο στοιχείο της λειτουργίας της στα πλαίσια του Δήμου Κομοτηνής. Πιο συγκεκριμένα:

Τομέας Πολιτισμού

Αξιοποιεί την παράδοση, βασίζεται στον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό και υποστηρίζει τη σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία με ανάδειξη και προβολή του ντόπιου καλλιτεχνικού δυναμικού, παρουσιάζοντας πολιτιστικά αγαθά που παράγονται από τους αξιολογότετους καλλιτέχνες της περιοχής.

²⁶ Εσωτερικός Κανονισμός Υπηρεσιών, Κανονισμός Διοίκησης και Λειτουργίας της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Συνεργάζεται με πολιτιστικούς συλλόγους. Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασίας είναι η δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με την επωνυμία «*Οδηγός Πολιτιστικών Συλλόγων & Κοινοφελών Φορέων*», με πλήρη στοιχεία για τους συλλόγους που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Κομοτηνής και με ενδεικτική σε ετήσια βάση καταγραφή των δράσεών τους.

Διοργανώνει ετήσιους κύκλους πολιτιστικών δράσεων όπως τα «*Ελευθέρια Θράκης*», το «*Πολιτιστικό Καλοκαίρι*» και «*Εκδηλώσεις Αποκριάς*». Στα πλαίσια των δύο αυτών καταξιωμένων θεσμών φιλοξενούνται στην πόλη της Κομοτηνής συναυλίες ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, θεατρικές παραστάσεις, πολιτιστικές δραστηριότητες για παιδιά και εφήβους.

Συνεργάζεται με τις Διευθύνσεις της Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης Ν. Ροδόπης, διοργανώνει εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας, παρουσιάσεις καλλιτεχνικών σχημάτων που αποσκοπούν στην ανάδειξη και προώθηση του πολιτιστικού πλούτου της πόλης.

Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. δραστηριοποιούμενη σε μία γεωγραφική περιοχή που τη διακρίνουν ο πολυπολιτισμός, καθώς σ' αυτήν ζουν πληθυσμιακές ομάδες με διαφορετικό θρήσκευμα (χριστιανοί, μουσουλμάνοι) και τόπο καταγωγής (παλιννοστούντες) στοχεύει στον συνδυασμό πρωτοπόρων προτάσεων και πολύμορφων πολιτιστικών στοιχείων. Με γνώμονα και αφετηρία αυτής της διαφορετικότητας στον πληθυσμό προωθεί την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης μέσα από τις εξής δομές:²⁷

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) και Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕΑ

Η δομή αυτή έρχεται να δώσει λύση στους εργαζόμενους γονείς **ΔΩΡΕΑΝ** μέσω ΕΣΠΑ, (εφόσον αποκτήσουν voucher (αξία τοποθέτησης) υποβάλλοντας αίτηση συμμετοχής στην ΕΕΤΑΑ και αποστέλλοντας τα σχετικά δικαιολογητικά. Αν οι οικογένειες δεν ενταχθούν στο πρόγραμμα μέσω ΕΣΠΑ, υπάρχει και πάλι η δυνατότητα συμμετοχής με την καταβολή μηνιαίου χαμηλού χρηματικού ποσού) με το να απασχολεί

²⁷ Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Κομοτηνής 2015 - 2019

δημιουργικά τα παιδιά κατά την χειμερινή περίοδο τις απογευματινές ώρες από 14:00 έως 22:00, κατά τον ελεύθερο χρόνο τους εκτός σχολικού ωραρίου. Τα παιδιά μπορούν να παρακολουθούν το πρόγραμμα όλες τις ώρες ή να το προσαρμόσουν ανάλογα με τις ανάγκες της οικογένειας. Λειτουργεί επίσης τις περιόδους των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα, καθώς και το καλοκαίρι με πρωινό ωράριο 08:30 έως 14:30. Οι ηλικίες των παιδιών κυμαίνονται από πέντε έως δώδεκα ετών. Σκοπός του είναι δημιουργική απασχόληση των παιδιών εκτός των ωρών του σχολείου, με δραστηριότητες ατομικές ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων. Στα πλαίσια αυτά τα παιδιά μπορούν να έρχονται σε επαφή με τους συνομηλίκους τους κάτω από την εποπτεία εξειδικευμένου προσωπικού σε δράσεις που τα κάνουν να αισθάνονται χαρούμενα. Επιπλέον μπορούν εντελώς δωρεάν να αναπτύσσουν τις δεξιότητες τους μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων όπως:

ΜΟΥΣΙΚΗ: Μουσική προπαιδεία, θεωρία, εκμάθηση μουσικών οργάνων	ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ: Ελεύθερο σχέδιο, χρώμα, πηλός, χαρακτηριστική, γραφιστική
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ: Ποδόσφαιρο, τένις, μπάσκετ κ.α.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ: Εκμάθηση, πιστοποίηση, διαδίκτυο
ΘΕΑΤΡΟ: Θεατρικά εργαστήρια, παντομίμα, κουκλοθέατρο	ΧΟΡΟΣ: Παραδοσιακοί και μοντέρνοι χοροί

Επίσης παράλληλα λειτουργεί το **ΚΔΑΠ-ΜΕΑ** που αφορά παιδιά με ψυχοκινητικά προβλήματα. Λειτουργεί σε δύο βάρδιες πρωινή βάρδια από 07.00 - 15.00 με φιλοξενία μέχρι είκοσι πέντε παιδιών και απογευματινή βάρδια από 14.00 – 22.00 και φιλοξενία πάλι μέχρι είκοσι πέντε παιδιών. Σκοπός αυτού του ΚΔΑΠ είναι η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών με αναπηρίες, η κοινωνικοποίησή τους και η στήριξη της οικογένειάς τους, ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και ιδρυματικής φροντίδας. Επίσης στα πλαίσια της παραπάνω δομής υλοποιούνται προγράμματα άσκησης έκφρασης και λόγου, άθλησης και σωματικής αγωγής.

Φιλαρμονική

Η Φιλαρμονική της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στις εορταστικές, πολιτιστικές εκδηλώσεις. Ιδρύθηκε το 1961-1962, με σκοπό όπως προκύπτει από το καταστατικό «να προσδώσει αίγλην εις τας ιεράς θρησκευτικής τελετάς και μεγίστην αξιοπρέπειαν εις την φιλότιμον πατρίδα». Η Φιλαρμονική στην ως σήμερα λειτουργία της συνδέθηκε με τον εορτασμό θρησκευτικών γιορτών και εθνικών επετείων, αλλά και με την συμμετοχή της στις γενικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνει ο Δήμος Κομοτηνής. Σήμερα το μουσικό σώμα της Φιλαρμονικής Κομοτηνής με αρχιμουσικό τον κ. Γεώργιο Σεργκενλίδη αποτελείται από μάλιστα 40 μουσικών, λαμβάνοντας μέρος και δίνοντας συναυλίες σε διάφορες πόλεις σε όλη την Ελλάδα. Επίσης στα πλαίσια παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης διατηρεί σχολή εκμάθησης παραδοσιακών οργάνων, όπου φοιτούν **ΔΩΡΕΑΝ** δεκάδες μαθητές κάθε χρόνο.

Τμήμα Μουσείων

Το τμήμα Μουσείων της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. είναι υπεύθυνο για την εύρυθμη λειτουργία των μουσείων που παραχωρήθηκαν για χρήση στην Επιχείρηση, συνεργάζεται στενά με τις Διευθύνσεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ροδόπης. Η πορεία τους είναι ιδιαίτερα πετυχημένη αφού σύμφωνα με τα αρχεία της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. κάθε χρόνο σημειώνεται αύξηση στον αριθμό επισκεπτών. Είναι αρωγός και συνεργάτης σε δύο σχολικά εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται με μεγάλη απήχηση και επιτυχία αφού σ' αυτά παίρνουν μέρος εκτός από μαθητές των σχολείων του Δήμου Κομοτηνής και μαθητές όμορων Δήμων, αλλά και Δήμων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και τα οποία είναι:

1^ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

«Κατασκευάζω και οργανώνω το προσωπικό μου μουσείο»

Αφορά μαθητές των τάξεων του Δημοτικού σχολείου και στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές πως γεννιέται μια συλλογή μέσω της δημιουργίας μιας προσωπικής μουσειοκατασκευής.

2^ο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

«Υγεία και υγιεινή στην καθημερινή ζωή μέσα από τα μουσειακή εκθέματα»

Αφορά μαθητές των Γυμνασίων και Λυκείων και στόχος είναι τα εκθέματα να γίνουν κατανοητά μέσα από το πολιτισμικό πλαίσιο προέλευσης αλλά και ιστορικής τους χρήσης και έτσι να γίνουν κατανοητοί οι πολιτισμοί που τα δημιούργησαν και τα χρησιμοποίησαν.

Τα μουσεία που είναι επισκέψιμα για το κοινό **ΔΩΡΕΑΝ** και καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου είναι πέντε και είναι τα εξής:

Δημοτικό Μουσείο Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή

Βρίσκεται στην οδό Στίλπωνος Κυριακίδη (έναντι Γ.Γ. Περιφέρειας ΑΠ-Θ), είναι προσβάσιμο σε Α.Μ.Ε.Α., εγκαινιάστηκε στις 21 Μαρτίου 2009 από τον τότε Δήμαρχο Κομοτηνής κ. Δημήτριο Κοτσάκη. Πρόκειται για ένα βιογραφικό μουσείο του Κ. Καραθεοδωρή (1873 Βερολίνο-1950 Μόσχα) που επικεντρώνεται κυρίως στο έργο και την έρευνα του. Εκτίθενται κυρίως έγγραφα, εκδόσεις και πρωτότυπες επιστολές του Κ. Καραθεοδωρή, αντίγραφα της αλληλογραφίας του με μεγάλους επιστήμονες του 20^{ου} αι. (με τους Hillbert, F. Klein, φυσικά με τον Α. Einstein κ.ά), καθώς και κάποια προσωπικά του αντικείμενα. Για την καλύτερη κατανόηση του υλικού του μουσείου τυπώθηκαν δύο έντυπα για παιδιά και ενήλικες με τη συγγραφική επιμέλεια του Κομοτηναίου μαθηματικού και Προέδρου του Συλλόγου Φίλων Καραθεοδωρή κ. Αθανάσιου Λιπορδέζη.

Θρακικό, Εθνολογικό, Ιστορικό και Πολιτιστικό Μουσείο Κομοτηνής και Θράκης «Αρχοντικό Σκουτέρη»

Βρίσκεται στην οδό Κούλογλου και εγκαινιάστηκε στις 30 Μαΐου 2004 επί Δημαρχίας Αναστάσιου Βαβατσικλή. Είναι το παλαιότερο Δημοτικό Μουσείο δωρεά της δημότισσας Βασιλικής Σκουτέρη-Δίντσογλου που περιλαμβάνει το κτήριο και όσα έπιπλα είχαν διασωθεί από την αρχική επίπλωση του σπιτιού. Αποτελεί δείγμα τυπικής αρχιτεκτονική και διακόσμησης της λεγόμενης «δεύτερης γενιάς» αρχοντικών, με νεοκλασικά στοιχεία της Κεντρική και Δυτικής Ευρώπης. Μέσα από τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης και τις φωτογραφίες αποκαθίσταται η ατμόσφαιρα της πόλης της Κομοτηνής στο μεταίχμιο των δύο αιώνων (19^{ου} και 20^{ου}), μιας περιόδου κρίσιμης για την ιστορία της Θράκης.

Δημοτική «Παπαδριέλλειος» Πινακοθήκη

Όραμα του εκλιπόντος Δημάρχου Κομοτηνής Γ. Παπαδριέλλη, που ολοκληρώθηκε από τους διαδόχους του, η πινακοθήκη εφοδιάστηκε με μια αξιόλογη δωρεά της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. που την αποτελούν έργα Ελλήνων καλλιτεχνών, νεότερων και ήδη καταξιωμένων. Τα εκθέματα είναι εικονιστικά και αφηρημένης τέχνης, εξπρεσιονιστικά ή με μικτές τεχνικές και αποτελούν μια θαυμάσια ευκαιρία γνωριμίας με την τέχνη της ζωγραφικής του δεύτερου μισού του 2^{ου} αιώνα στη χώρα μας.

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Δήμου Κομοτηνής

Βρίσκεται στον οικισμό Πάνδροσος και έχει σχεδιαστεί με συγκεκριμένο target group το παιδικό κοινό. Μελετήθηκε με στόχο την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων του Ν. Ροδόπης, καθώς και στις σχέσεις που αναπτύχθηκαν, μέσα από αιώνες συμβίωσης, ανάμεσα στον άνθρωπο και το περιβάλλον. Το Μουσείο εκπονεί κάθε σχολική χρονιά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Κάτι τρέχει με τα ζώα». Επίσης το ίδιο πρόγραμμα σχεδιάστηκε και για άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ ταυτόχρονα πραγματοποιούνται δράσεις για οικογενειακή συμμετοχή.

Όλες οι παραπάνω πολιτιστικές δράσεις της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα επιχειρηματικής... έμπνευσης και ευκαιρίας, που θα μπορούσαν να επιφέρουν κέρδη στον Δήμο, αλλά αυτή η πτυχή παραθεωρείται, καθώς η Επιχείρηση δεν έχει πρώτο στόχο να είναι επικερδής, αλλά να έχει ένα μεγάλο κοινωνικό όφελος, επικεντρώνεται δηλαδή στην παροχή δωρεάν υπηρεσίας προς τον πολίτη.²⁸

Τομέας Αθλητισμού

Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. στον τομέα του αθλητισμού υλοποιεί έναν μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων που αγκαλιάζουν πολλές και διαφορετικές κοινωνικές ομάδες δημοτών. Ταυτόχρονα είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία, συντήρηση, διαχείριση και διάθεση των αθλητικών εγκαταστάσεων (Ανοικτά–Κλειστά γήπεδα), δημοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών χώρων άθλησης. Προτεραιότητά της είναι να εξασφαλίζει ποιοτικές υποδομές για τη φιλοξενία των αθλητικών εκδηλώσεων, ενώ άμεση φροντίδα της είναι η συνεχής και

²⁸ Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Κομοτηνής 2015 - 2019

πολύπλευρη ενημέρωση των κατοίκων του Δήμου σε ζητήματα που αφορούν τον αθλητισμό, όπως διατροφή, άσκηση, φυσική κατάσταση, νέες τάσεις κλπ.

Συγκεκριμένα η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. υλοποιεί κάθε χρόνο στα πλαίσια καλλιέργειας αθλητικού χαρακτήρα και αξιοποίησης ελεύθερου χρόνου το πρόγραμμα «ΜΑΖΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ», ένα πρόγραμμα **χωρίς εμπορικό χαρακτήρα** που απευθύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες πληθυσμού. Τα προγράμματα είναι ιδιαίτερα δημοφιλή, αφού η συμμετοχή ξεπερνά τα διακόσια άτομα, και αφορούν γυναίκες, άνδρες, παιδιά, ΑΜΕΑ, πάσχοντες από χρόνια νοσήματα και την τρίτη ηλικία, περιλαμβάνουν:

Για Γυναίκες

Προγράμματα Γυμναστικής, Αερόμπικ, Άσκησης στο νερό και Κολύμβησης που γίνονται κατά περίπτωση στο 4ο, 7ο, 8ο, 13ο Δημοτικό Σχολείο, στο 1ο Γυμνάσιο, στο Δημοτικό Κλειστό γυμναστήριο και στο Κολυμβητήριο των ΤΕΦΑΑ.

Για Γυναίκες

Προγράμματα Γυμναστικής, Αερόμπικ, Άσκησης στο νερό και Κολύμβησης που γίνονται κατά περίπτωση στο 4ο, 7ο, 8ο, 13ο Δημοτικό Σχολείο, στο 1ο Γυμνάσιο, στο Δημοτικό Κλειστό γυμναστήριο και στο Κολυμβητήριο των ΤΕΦΑΑ.

Για παιδιά και άνδρες

Τμήματα μπάσκετ και βόλεϊ που θα λειτουργούν στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο και τμήματα μπάσκετ και ποδοσφαίρου για Παλινοστούντες που λειτουργούν στο 11ο Δημοτικό Σχολείο.

Για την Τρίτη ηλικία

Προγράμματα «Άσκηση και Υγεία» που λειτουργούν στο 1ο και 2ο ΚΑΠΗ.

Για Πάσχοντες από Χρόνια Νοσήματα

Πρόγραμμα «Άσκηση και Υγεία» που λειτουργεί στο 2ο ΚΑΠΗ και αφορά άτομα με σακχαρώδη διαβήτη, με πόνους στη μέση, με οστεοπόρωση και ασθενείς με στεφανιαία νόσο.

Τέλος, λειτουργεί πρόγραμμα «Άσκηση και Υγεία» για ΑΜΕΑ στο Ειδικό Σχολείο Κομοτηνής.

Βασικό χαρακτηριστικό των παραπάνω αθλητικών δράσεων είναι η αποκεντρωμένη ανάπτυξή τους σε όλους τους οικισμούς, για όλες τις κοινωνικές ομάδες και ηλικίες και το βασικότερο η συστηματική προσπάθεια καταπολέμησης του αποκλεισμού των κοινωνικών ομάδων από την άθληση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Έναυσμα και κινητήριο δύναμη για την επιλογή του θέματος της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτέλεσε η μακρόχρονη εργασιακή μου απασχόληση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση α΄ βαθμού και συγκεκριμένα στη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Παιδείας-Πολιτισμού-Αθλητισμού Δήμου Κομοτηνής, όπου υπηρέτησα δέκα επτά έτη. Ως διοικητική υπάλληλος, γνώρισα εκ των έσω πως η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. κατάφερε να αποτελέσει φορέα άσκησης κοινωνικής πολιτικής του Δήμου, τις δυνατότητες ανάπτυξής της, αλλά και τα πολυάριθμα και ποικίλα προβλήματα που δημιουργούνταν στην πορεία της.

Θεωρήθηκε λοιπόν αναγκαίο εκτός από μία περιγραφή, του τι είναι η επιχείρηση, ποιος ο σκοπός της, ποιους τομείς περιλαμβάνει, η παρούσα εργασία να προσπαθήσει να αναδείξει το έργο της και την συμβολή της στην ανάπτυξη της πόλης της Κομοτηνής και της ευρύτερης περιοχής, καθώς επίσης να διερευνήσει τα αίτια και τους βαθύτερους λόγους της στασιμότητας που παρουσιάζει η επιχείρηση από άποψη παρεχόμενων υπηρεσιών και οικονομικής κατάστασης.

Η πρωτοτυπία της έρευνας έγκειται στο γεγονός ότι τέτοιου είδους μελέτη δεν έχει πραγματοποιηθεί στο παρελθόν στο Δήμο Κομοτηνής και αναμένεται να αποτελέσει την αρχή

για την εισαγωγή ποιοτικών βελτιώσεων στη λειτουργία της Επιχείρησης. Η αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης, η έρευνα και η συγκέντρωση στοιχείων, καθώς και η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία για περαιτέρω μελέτη έτσι ώστε η Επιχείρηση να συνεχίσει να αποτελεί πυλώνα της τοπικής ανάπτυξης.

4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Για την πραγματοποίηση μίας ερευνητικής διαδικασίας η μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιείται παίζει σημαντικό ρόλο και γι' αυτό το λόγο πρέπει να ακολουθηθεί ένα ξεκάθαρο μεθοδολογικό πλαίσιο. Ως σκοπός της μεθοδολογίας ορίζεται η έρευνα ορισμένων παραγόντων, η καταγραφή των στάσεων ενός ανθρώπου απέναντι σε μία κατάσταση-φαινόμενο, η μέτρηση της αλλαγής και η εξαγωγή συμπερασμάτων, καθώς και η καταγραφή προτάσεων και λύσεων απέναντι στα προβλήματα τα οποία μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της έρευνας (Ισαρη και Πουρκός, 2015).

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική έρευνα, η οποία στοχεύει στην παρουσίαση των αιτιών που προκαλούν αλλαγές στα κοινωνικά φαινόμενα μέσω αντικειμενικής μέτρησης και αριθμητικής-στατιστικής ανάλυσης. Συνηθίζεται ο ερευνητής να ξεκινάει την προσπάθειά του έχοντας μία ήδη υπάρχουσα θεωρία. Συνεπώς αναμένει κυρίως απαντήσεις που έχει ήδη σκεφτεί. Έτσι η ποσοτική ανάλυση στοχεύει στην επαλήθευση μίας υπόθεσης μέσω αριθμητικών στοιχείων. Η ζωή ανάμεσα στο κοινωνικό σύνολο ακολουθεί κάποιους κανόνες και διαφεύγει από την έννοια του χάους. Επομένως, κύριος στόχος είναι η γενίκευση, δηλαδή η παρουσία κάποιων "αρχών" που ακολουθεί το κοινωνικό σύνολο παρουσιάζοντας τη σύνδεση ανάμεσα στους ανθρώπους που το διέπουν. Εν κατακλείδι, οδηγούμαστε σε γενικεύσεις και σε εμπειρικά θεμελιωμένες θεωρίες, μέσω ερευνητικών υποθέσεων (Παπαγεωργίου, 2014). Συνεπώς, η στατιστική ανάλυση κατά την ποσοτική έρευνα στοχεύει στη σύγκριση μεταξύ διαφόρων μεταβλητών και την εξαγωγή αντικειμενικών επεξηγήσεων για τα αίτια ή τις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών που θα αποτελούν μία αντικειμενική και γενική θεωρία για το φαινόμενο της έρευνας (Καδδά, 2017). Έτσι, τα κοινωνικά φαινόμενα εξετάζονται μέσω μεταβλητών που εκλαμβάνονται ως εξωτερικά χαρακτηριστικά (Παπαγεωργίου, 2014).

4.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η δειγματοληπτική έρευνα αποτελεί ένα ερευνητικό σχεδιασμό με τον οποίο επιδιώκεται, μέσω χρησιμοποίησης δείγματος στατιστικών μονάδων, η απόκτηση σημαντικού αριθμού πληροφοριών και η γενίκευση, ύστερα από τη στατιστική επεξεργασία τους, των συμπερασμάτων στο σύνολο του πληθυσμού των στατιστικών μονάδων. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε ο παρακάτω ερευνητικός σχεδιασμός. Το πρώτο και σημαντικά δύσκολο βήμα κατά το σχεδιασμό της δειγματοληπτικής έρευνας ήταν η διατύπωση των αντικειμενικών σκοπών. Το επόμενο βήμα αφορούσε την αναγνώριση και το σαφή προσδιορισμό του πληθυσμού του δείγματος. Εν συνεχεία ακολούθησε ο καθορισμός του μεγέθους του δείγματος, έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό ως προς το γενικό πληθυσμό. Το επόμενο βήμα αποτέλεσε η επιλογή της μεθόδου έρευνας (ποσοτική) και ακολούθησε η αναζήτηση του κατάλληλου ερευνητικού πλαισίου. Επιλέχθηκε το δομημένο ερωτηματολόγιο με προσωπική συνέντευξη και ακολούθησε η προσεκτική σύνταξη και δομή του ερωτηματολογίου. Τέλος ορίστηκε ο χρόνος διεξαγωγής της έρευνας έτσι ώστε να μπορεί να καλύψει το σύνολο του πληθυσμού. Αξιοσημείωτο είναι πως πριν από κάθε έρευνα σημαντικό βήμα για τον ερευνητή αποτελεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση, μέσα από την οποία αφενός μπορεί να κατανοήσει πληρέστερα το θέμα με το οποίο ασχολείται και αφετέρου να μελετήσει παρόμοιες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, έτσι ώστε να είναι καλύτερα προετοιμασμένος για τη διεξαγωγή της έρευνας (Σιάρδος, 2009).

4.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Πιο αναλυτικά στην παρούσα ποσοτική έρευνα ο κύριος στόχος ήταν αν η Δ.Κ.Ε.Π.Π..Α.Κ. σύμφωνα με τις υπηρεσίες που παρέχει κρίνεται θετικά ή αρνητικά από τους δημότες του Δήμου Κομοτηνής, αν κατά τη διάρκεια των χρόνων λειτουργίας της υπηρετεί ικανοποιητικά τις ανάγκες του πληθυσμού και αν τελικά είναι σε θέση -λαμβάνοντας υπόψη τα προστάγματα της εποχής της- να αναδιοργανωθεί βελτιώνοντας και αναβαθμίζοντας έτσι τις υπηρεσίες της προς τους πολίτες.

Διατυπώνοντας τους στόχους της συγκεκριμένης έρευνας διακρίνονται εύκολα τα ερωτήματα που αναδύθηκαν. Η παρουσία της Δ.Κ.Ε.Π.Π..Α.Κ. μέχρι σήμερα έχει καταφέρει να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο; Πόσο ενταγμένες στην καθημερινότητα των δημοτών είναι οι υπηρεσίες

που προσφέρει; Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι δημότες από το σύνολο των υπηρεσιών που παρέχονται; Ποιες ελλείψεις και ποια προβλήματα θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν ώστε η Δ.Κ.Ε.Π.Π..Α.Κ. να μπορέσει επάξια να κερδίσει έναν επιχειρηματικό και ταυτόχρονα κοινωνικό ρόλο στην τοπική κοινωνία; Μέσα από την έρευνα που υλοποιήθηκε στην παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή έγινε μία προσπάθεια να απαντηθούν τα ανωτέρω ερευνητικά ερωτήματα τα οποία είναι ταυτόχρονα ερωτήματα του κατά πόσο ευχαριστημένοι είναι οι δημότες από τις υπηρεσίες που τους προσφέρει η πόλη τους.

Το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο αποτελεί το σημαντικότερο εργαλείο της ποσοτικής έρευνας, διότι παρουσιάζει μια σειρά πλεονεκτημάτων τα οποία καθιστούν την ερευνητική διαδικασία ευκολότερη. Τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ερωτηματολογίου είναι τα εξής (Τοράκη 2006):

- ✓ Συμπεριλαμβάνει απόψεις πολλών ανθρώπων
- ✓ Παρουσιάζει δομημένη μορφή
- ✓ Δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να απαντούν συγκεκριμένα και με σαφήνεια
- ✓ Είναι ευκολότερο να επιτευχθεί ουδετερότητα και αντικειμενικότητα στις απαντήσεις
- ✓ Χρησιμοποιούνται στατιστικές μέθοδοι για την ανάλυση των δεδομένων, οι οποίες στο σύνολό τους εμποδίζουν τυχόν σφάλματα.

Η επιλογή του δείγματος, ορίστηκε στους 120 συμμετέχοντες, πραγματοποιήθηκε τυχαία σε πολίτες που επισκέφτηκαν το Δήμο Κομοτηνής κατά το χρονικό διάστημα από 1-6-2018, έως το τέλος του ίδιου μήνα, λόγω χρονικού περιορισμού της εργασίας.

4.5 ΕΠΙΛΟΓΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Η επιλογή του δείγματος, ορίστηκε στους 120 συμμετέχοντες, πραγματοποιήθηκε τυχαία σε πολίτες που επισκέφτηκαν το Δήμο Κομοτηνής κατά το χρονικό διάστημα από 1-6-2018, έως το τέλος του ίδιου μήνα, λόγω χρονικού περιορισμού της εργασίας. Η επιλογή δεν ακολούθησε την υλοποίηση πιλοτικής έρευνας, αλλά προήλθε από ανάλογες έρευνες που έχουν υλοποιηθεί στην περιοχή κατά το παρελθόν και ο αριθμός του δείγματός τους κρίθηκε αντιπροσωπευτικός. Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής των στατιστικών δεδομένων έγινε η κατασκευή συνοπτικών πινάκων και γραφικών παραστάσεων που περιέχουν το σύνολο των πληροφοριών που προήλθαν

από την συλλογή των ερωτηματολογίων.²⁹ Κατά τη διαχείριση του όλου θέματος προέκυψαν κάποιοι περιορισμοί και προβλήματα. Οι κυριότεροι από αυτούς ήταν:

- Το σχετικά μικρό εύρος των βιβλιογραφικών αναφορών για την επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού.
- Οι αδυναμίες στην καταγραφή της παρούσας κατάστασης εξαιτίας της έλλειψης ενός μηχανισμού συστηματικής συλλογής επικαιροποιημένων στοιχείων.

4.6 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Στη σημερινή εποχή, η ανάλυση των αποτελεσμάτων μία έρευνας υλοποιείται με τη χρήση εκσυγχρονισμένων και απλουστευμένων ηλεκτρονικών προγραμμάτων. Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα *SPSS (Statistical Package for Social Sciences)*. Αποτελεί ένα στατιστικό πακέτο που παρέχει μία πληθώρα δυνατοτήτων για την επεξεργασία και την παρουσίαση μιας επιστημονικής έρευνας αλλά ταυτόχρονα προσφέρει και μεγάλη αξιοπιστία (Παπάνα, 2017).

Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής των στατιστικών δεδομένων είναι αναγκαία η κατασκευή συνοπτικών πινάκων ή γραφικών παραστάσεων, ώστε να είναι εύκολη η κατανόησή τους και η εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων. Η παρουσίαση των στατιστικών δεδομένων σε πίνακες γίνεται με την κατάλληλη τοποθέτηση των πληροφοριών σε γραμμές και στήλες, με τρόπο που να διευκολύνεται η σύγκριση των στοιχείων και η καλύτερη ενημέρωση του αναγνώστη σχετικά με τη δομή του πληθυσμού που ερευνάται. Στην παρούσα διατριβή χρησιμοποιήθηκαν οι γενικοί πίνακες, οι οποίοι περιέχουν το σύνολο των πληροφοριών που προέκυψαν από τη στατιστική έρευνα και αποτελούν τις κύριες πηγές στατιστικών πληροφοριών για παραπέρα ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων (www.lib.teiher.gr). Στις περισσότερες έρευνες είναι αναγκαία η περιγραφή των δεδομένων ή και η εξοικείωση του ερευνητή με τις μεταβλητές που χρησιμοποιούνται. Η χρήση των περιγραφικών τεχνικών όπως η συχνότητα, συμβάλει στην παρουσίαση και την κατανόηση των χαρακτηριστικών στοιχείων του δείγματος αλλά και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων (Σιώμοκος και Βασιλακοπούλου, 2005).

²⁹ Κατά τη δειγματοληπτική έρευνα για την χρησιμοποιούνται ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις για τη συλλογή των δεδομένων, ο ερευνητής μπορεί πιο εύκολα και πιο γρήγορα να συλλέξει περισσότερα στοιχεία, να προσεγγίσει μεγαλύτερο μέρος του υπό μελέτη πληθυσμού και να αναλύσει τα δεδομένα με τυποποιημένες στατιστικές μεθόδους (π.χ. πρόγραμμα «SPSS»)

Στην περίπτωση των ποσοτικών μεταβλητών εκτός από τις συχνότητες "ν" χρησιμοποιούνται συνήθως και οι λεγόμενες αθροιστικές συχνότητες (*cumulative frequencies*) και οι αθροιστικές σχετικές συχνότητες (*cumulative relative frequencies*), οι οποίες εκφράζουν το πλήθος και το ποσοστό αντίστοιχα των παρατηρήσεων που είναι μικρότερες ή ίσης της τιμής. Αντίθετα οι ποιοτικές μεταβλητές δεν μπορούν να πάρουν αριθμητικές ιδιότητες (Παπάνα, 2017). Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ποσοτικές και ποιοτικές μεταβλητές. Η ολοκλήρωση της στατιστικής ανάλυσης πραγματοποιήθηκε με τη διαδικασία δημιουργίας πινάκων συχνοτήτων (*Frequencies*), όπου εκτός από τις κατανομές των υπό εξέταση μεταβλητών, περιέχονται χρήσιμα στατιστικά μέτρα (πίνακες) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην περιγραφή των δεδομένων. Η εντολή αυτή αποτελεί ένα απαραίτητο σημείο εκκίνησης για τη διερεύνηση των δεδομένων. Στην παρουσίαση των κατανομών, μπορεί να οριστεί αύξουσα ή φθίνουσα ταξινόμηση είτε των τιμών (*values*) είτε των συχνοτήτων (*counts*) της παρατηρούμενης μεταβλητής. Σε αυτήν την έρευνα η παραγωγή των πινάκων συχνοτήτων πραγματοποιήθηκε από το μενού του SPSS που ενεργοποιείται μέσω της διαδρομής *ANALYZE* → *DESCRIPTIVE STATISTICS* → *FREQUENCIES* (Ζαφειρόπουλος, 2017).

4.7 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Στατιστικής Ανάλυσης

Προκειμένου ο αναγνώστης να διευκολυνθεί στην κατανόηση των ποσοτικών μεγεθών που προέκυψαν από τα στατιστικά δεδομένα καταρτίστηκαν πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν συνοπτικά την ανάλυση των αποτελεσμάτων που ακολουθούν.

Πιο συγκεκριμένα το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού με ποσοστό 56,5% αποτελείται από γυναίκες όπως φαίνεται και από τον πίνακα 4.1, ενώ οι περισσότεροι ερωτηθέντες ανήκουν στην λεγόμενη «μέση ηλικία» (Πίνακας 4.2).

Πίνακας 4.1

1. Ποιά είναι το φύλο σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Άντρας	54	42,2	43,5	43,5
Γυναίκα	70	54,7	56,5	100,0
Total	124	96,9	100,0	
Missing System	4	3,1		
Total	128	100,0		

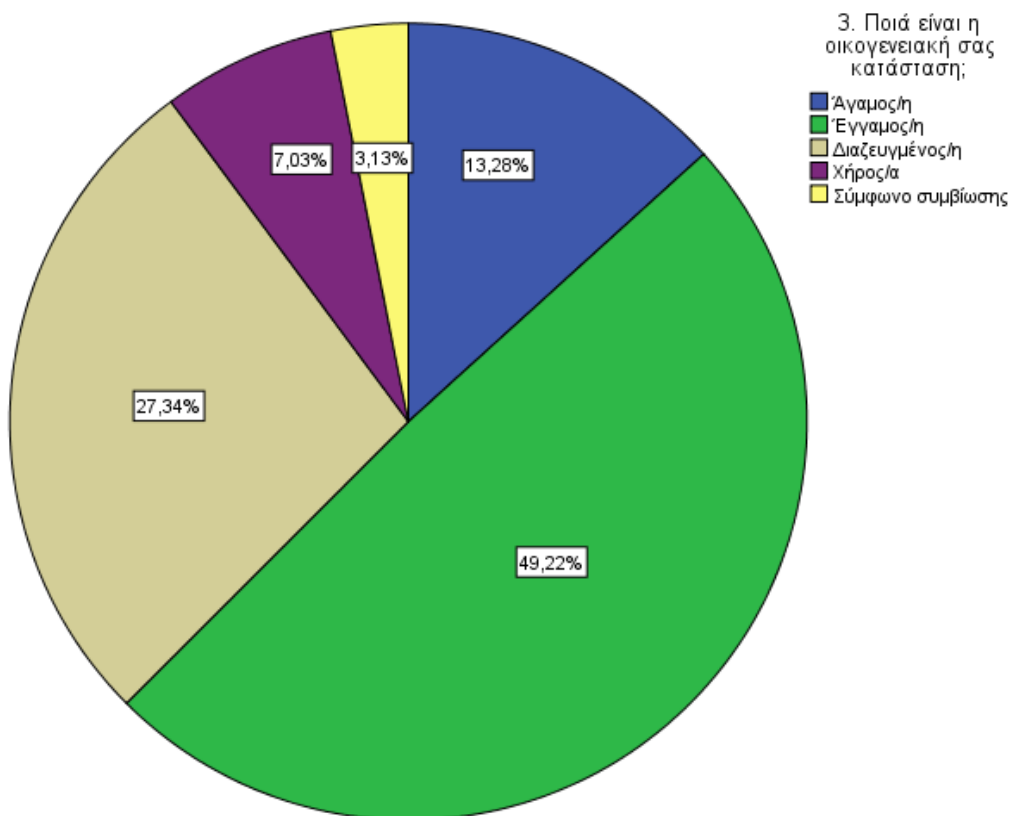
Πίνακας 4.2

2. Ποιά είναι η ηλικία σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-27 ετών	14	10,9	11,0	11,0
28-37 ετών	17	13,3	13,4	24,4
38-47 ετών	39	30,5	30,7	55,1
48-57 ετών	41	32,0	32,3	87,4
58-67 ετών	13	10,2	10,2	97,6
άνω των 68 ετών	3	2,3	2,4	100,0
Total	127	99,2	100,0	
Missing System	1	,8		
Total	128	100,0		

Στην ερώτηση που αφορούσε την οικογενειακή κατάσταση των ερωτώμενων η πλειοψηφία ήταν έγγαμοι με ποσοστό 49,22%, ακολουθούσαν οι διαζευγμένοι με ένα αρκετά ικανοποιητικό ποσοστό που κυμάνθηκε στο 27,34% όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 4.3.

Διάγραμμα 4.3

Στην ερώτηση για τον αριθμό των παιδιών οι περισσότεροι δημότες με ποσοστό 41,40% απάντησαν ότι είναι γονείς δύο παιδιών, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό 2,30% απάντησαν ότι είναι πολύτεκνοι (Πίνακας 4.4). Συνακόλουθα το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων ήταν γονείς στην συντριπτική τους πλειοψηφία με ποσοστό 74,20% (Πίνακας 4.5).

Πίνακας 4,4

4. Αριθμός τέκνων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Κανένα	22	17,2	17,2	17,2
Ένα (1)	43	33,6	33,6	50,8
Δύο (2)	53	41,4	41,4	92,2
Τρία (3)	7	5,5	5,5	97,7
Πολύτεκνος	3	2,3	2,3	100,0
Total	128	100,0	100,0	

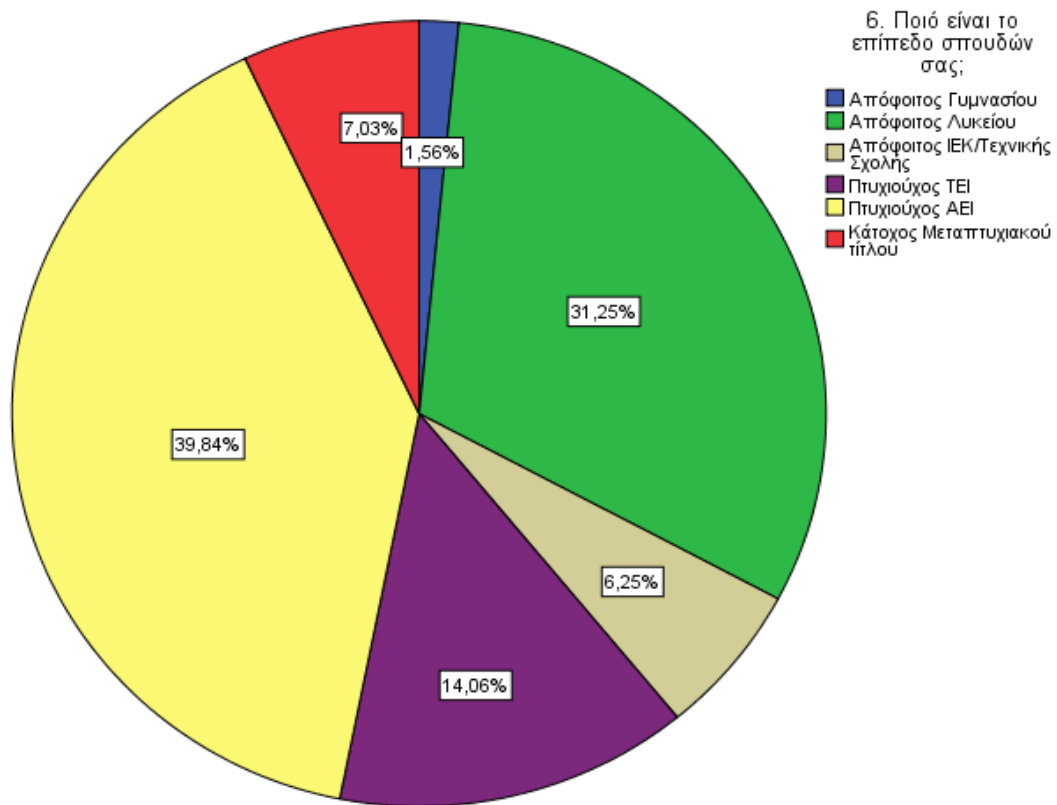
Πίνακας 4.5

5. Θέση στην οικογένεια

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πατέρας/Μητέρα	95	74,2	74,2	74,2
Σύζυγος	8	6,3	6,3	80,5
Παππούς/Γιαγιά	9	7,0	7,0	87,5
Τέκνο	16	12,5	12,5	100,0
Total	128	100,0	100,0	

Αξίζει να επισημανθεί ότι τη Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ολοκλήρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 4.6.

Διάγραμμα 4.6

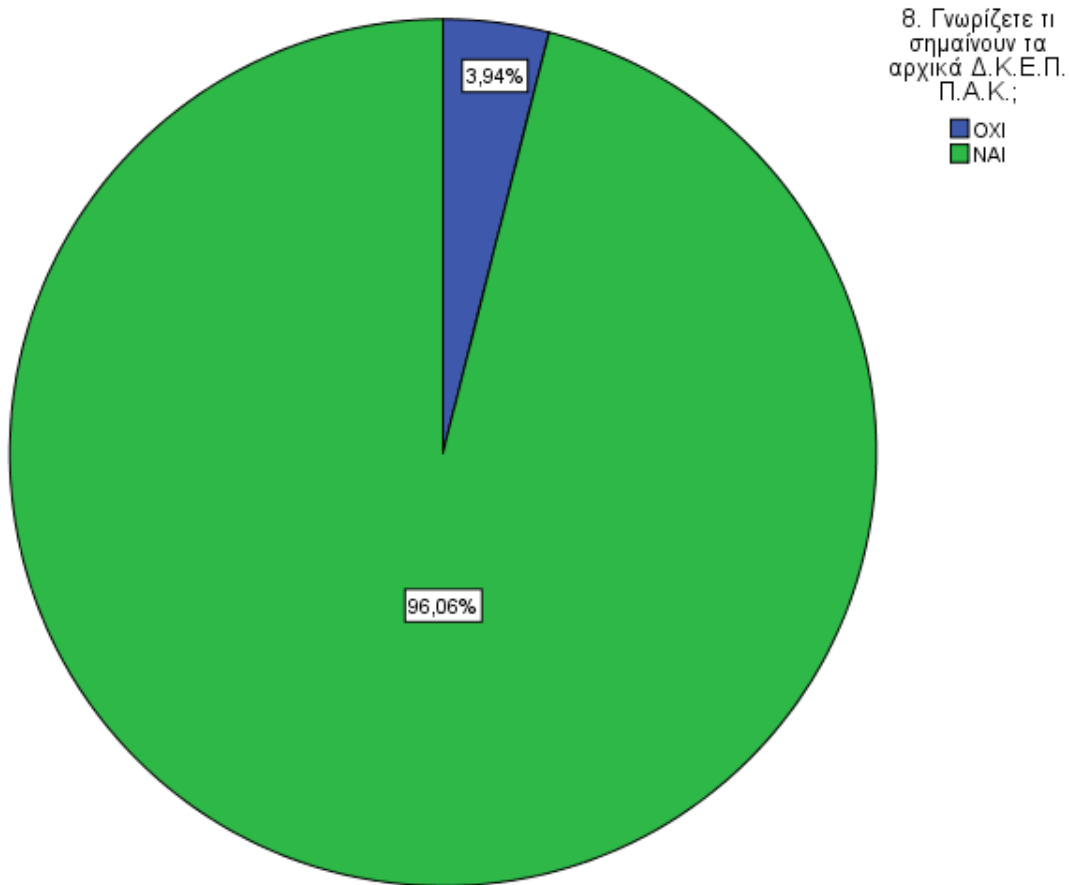
Πίνακας 4.7

7. Ποιό είναι το επάγγελμά σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Φοιτητής/τρια	3	2,3	2,3	2,3
Ιδιωτικός Υπάλληλος	24	18,8	18,8	21,1
Δημόσιος Υπάλληλος	47	36,7	36,7	57,8
Ελεύθερος Επαγγελματίας	20	15,6	15,6	73,4
Οικιακά	5	3,9	3,9	77,3
Άνεργος/η	13	10,2	10,2	87,5
Άλλο	16	12,5	12,5	100,0
Total	128	100,0	100,0	

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων ήταν άνεργοι με ποσοστό 87,5%, ενώ ακολουθούσαν οι νοικοκυρές με ποσοστό 77,3% , ενώ ένα μεγάλο τμήμα των ερωτώμενων ανήκαν στην κατηγορία των ελεύθερων επαγγελματιών με ποσοστό 73,4%.

Διάγραμμα 4.8

Στην πλειοψηφία του το δείγμα γνώριζε τι σήμαιναν τα αρχικά Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. πράγμα που σημαίνει ότι γνώριζαν όχι μόνο την ύπαρξη της συγκεκριμένης υπηρεσίας, αλλά ήταν ικανοποιητικά πληροφορημένοι για τις δραστηριότητες της με διάφορους τρόπους όπου την μερίδα του λέοντος καλύπτει η αφίσα με ποσοστό 32,60% , ενώ μόλις το 1,10% του πληθυσμού παρακολουθεί τα τοπικά τηλεοπτικά κανάλια (Πίνακας 4,9)

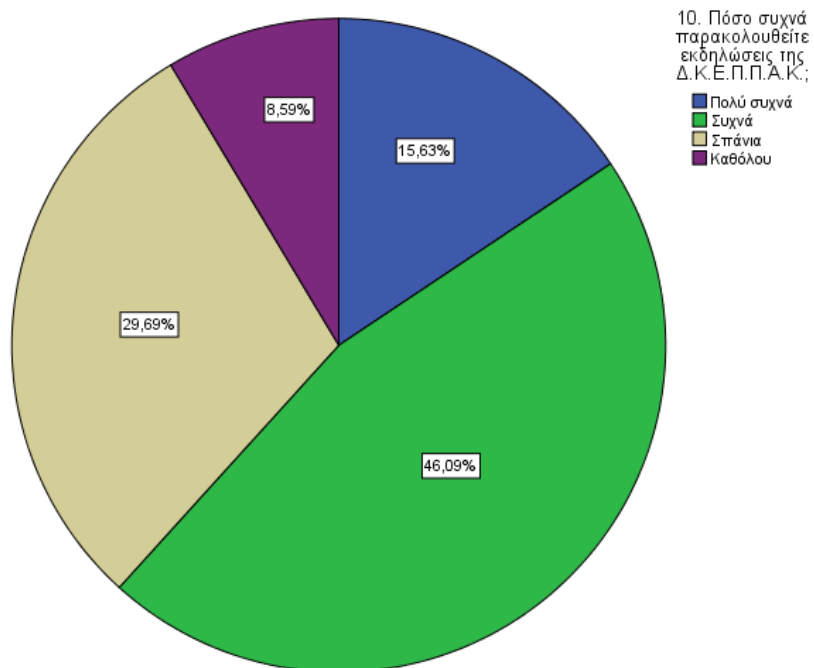
Πίνακας 4,9

**9. Πως πληροφορείστε για τις δραστηριότητες της
Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;**

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
Έντυπος τύπος	47	17,8%	36,7%
Ραδιοφωνικό σποτ	48	18,2%	37,5%
Τηλεοπτικό σποτ	3	1,1%	2,3%
Αφίσες	86	32,6%	67,2%
Προσκλήσεις	1	0,4%	0,8%
Επίσκεψη στην ιστοσελίδα	34	12,9%	26,6%
Άλλο τρόπο	45	17,0%	35,2%
Total	264	100,0%	206,3%

Όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 4.10 που ακολουθεί ένα πολύ μεγάλο μέρος των ερωτώμενων σε ποσοστό 61,72% παρακολουθούν με μεγάλη συχνότητα τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται από τη Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. γεγονός που καταδεικνύει ότι οι δημότες αγκαλιάζουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες της Δημοτικής Αρχής. Η ίδια διαπίστωση ισχύει και για τις αθλητικές δραστηριότητες που διοργανώνει η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ., στις οποίες συμμετέχει το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος με ποσοστό 42,90% όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.11, ενώ ποσοστό ρεκόρ 98,40%, κατέχει η απάντηση για το αν οι ερωτώμενοι γνώριζαν το πρόγραμμα «Μαζικός Αθλητισμός».

Διάγραμμα 4.10

Πίνακας 4.11

11. Πόσο συχνά συμμετέχετε σε αθλητικές εκδηλώσεις της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;

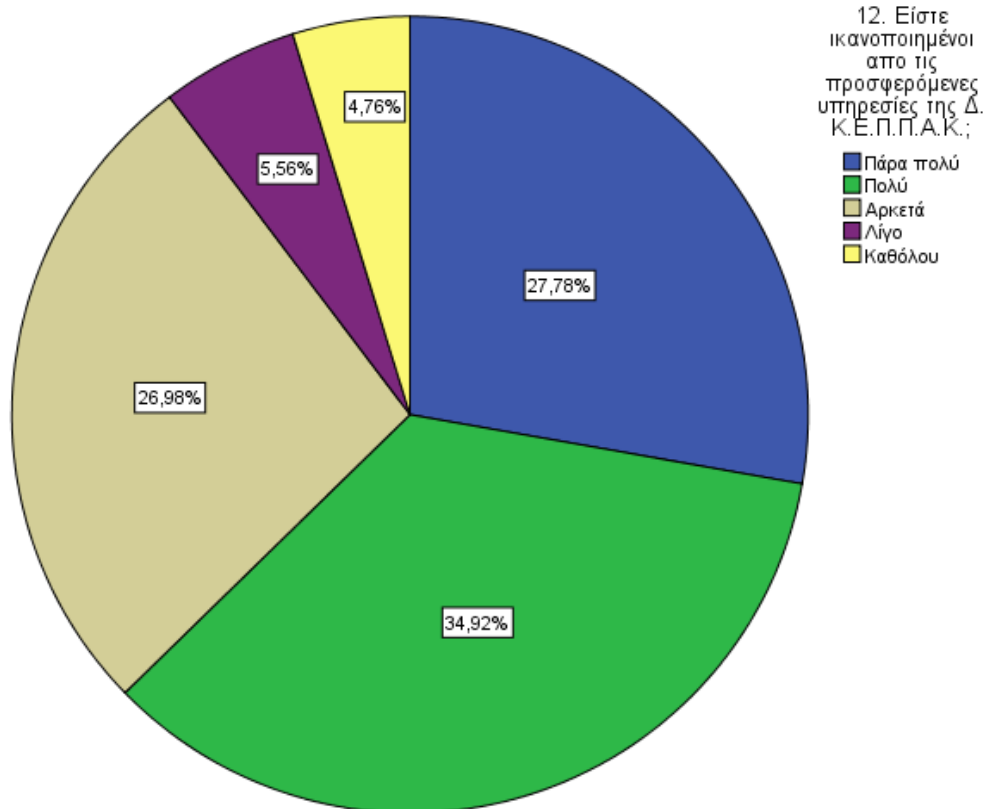
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ συχνά	14	10,9	10,9	10,9
Συχνά	41	32,0	32,0	43,0
Σπάνια	48	37,5	37,5	80,5
Καθόλου	25	19,5	19,5	100,0
Total	128	100,0	100,0	

Πίνακας 4.12

13. Γνωρίζετε το πρόγραμμα "Μαζικός Αθλητισμός";

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OXI	2	1,6	1,6	1,6
NAI	126	98,4	98,4	100,0
Total	128	100,0	100,0	

Διάγραμμα 4.13

Το παραπάνω διάγραμμα 4.13 καταδεικνύει σαφέστατα ότι οι δημότες του Δήμου Κομοτηνής είναι ικανοποιημένοι από τις προσφερόμενες υπηρεσίες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. σε ποσοστό 62,70%. Η ενεργή συμμετοχή φαίνεται επίσης και από τον πίνακα 4.14 όπου οι πολίτες επιθυμούν περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες και για άλλες πληθυσμιακές ομάδες με ποσοστό 19,10%

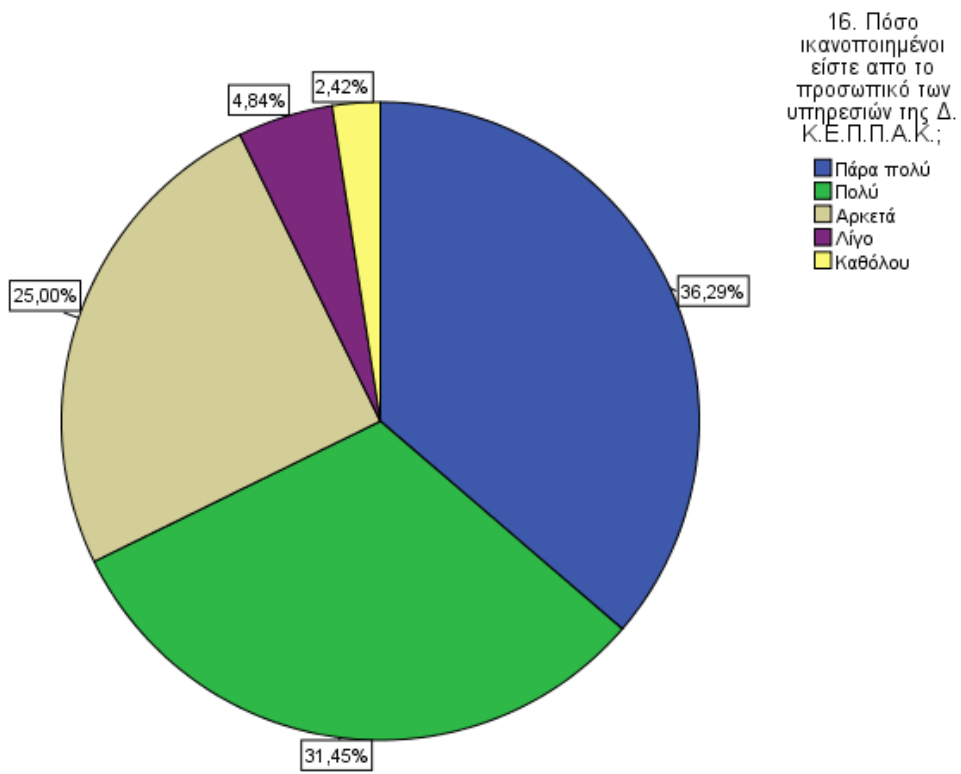
Πίνακας 4.14

14. Για ποιες πληθυσμιακές ομάδες θα θέλατε περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες;

	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
E14 ^a Για παιδιά και εφήβους	31	15,6%	24,2%
Για εργαζόμενους	42	21,1%	32,8%
Για άτομα τρίτης ηλικίας	16	8,0%	12,5%
Για καρδιοπαθείς	9	4,5%	7,0%
Για άτομα με ψυχικές διαταραχές	10	5,0%	7,8%
Για γυναίκες	53	26,6%	41,4%
Άλλες ομάδες	38	19,1%	29,7%
Total	199	100,0%	155,5%

Στην ερώτηση για το αν οι δημότες είναι ικανοποιημένοι από το προσωπικό της συγκεκριμένης υπηρεσίας η πλειονότητα του δείγματος απάντησε θετικά με ποσοστό 67,80% (Διάγραμμα 4.15).

Διάγραμμα 4.15

Πίνακες 4.16 α, β, γ

Η ίδια ικανοποίηση απορρέει και από τους τρεις επόμενους πίνακες που ακολουθούν και δείχνουν ξεκάθαρα ότι οι δημότες έχουν θετική άποψη για τις υποδομές και γενικότερα για τον σχεδιασμό των προσφερόμενων υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. Πιο συγκεκριμένα 71,20% θεώρησαν πολύ εύκολη και εύκολη την πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της υπηρεσίας, μόλις το 8% του δείγματος θεώρησε ότι δεν υπάρχει επάρκεια στον εξοπλισμό και στα μέσα, ενώ το 49,60% απάντησαν θετικά ως προς την καταλληλότητα των χώρων.

Πίνακας 4.16α

Πόσο ικανοποιημένοι είστε ως προς τις υποδομές των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.; Υπάρχει εύκολη πρόσβαση;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	34	26,6	27,2	27,2
Πολύ	55	43,0	44,0	71,2
Μέτρια	29	22,7	23,2	94,4
Λίγο	7	5,5	5,6	100,0
Total	125	97,7	100,0	
Missing System	3	2,3		
Total	128	100,0		

Πίνακας 4.16β

Πόσο ικανοποιημένοι είστε ως προς τις υποδομές των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.; Υπάρχει επάρκεια εξοπλισμού και μέσων;

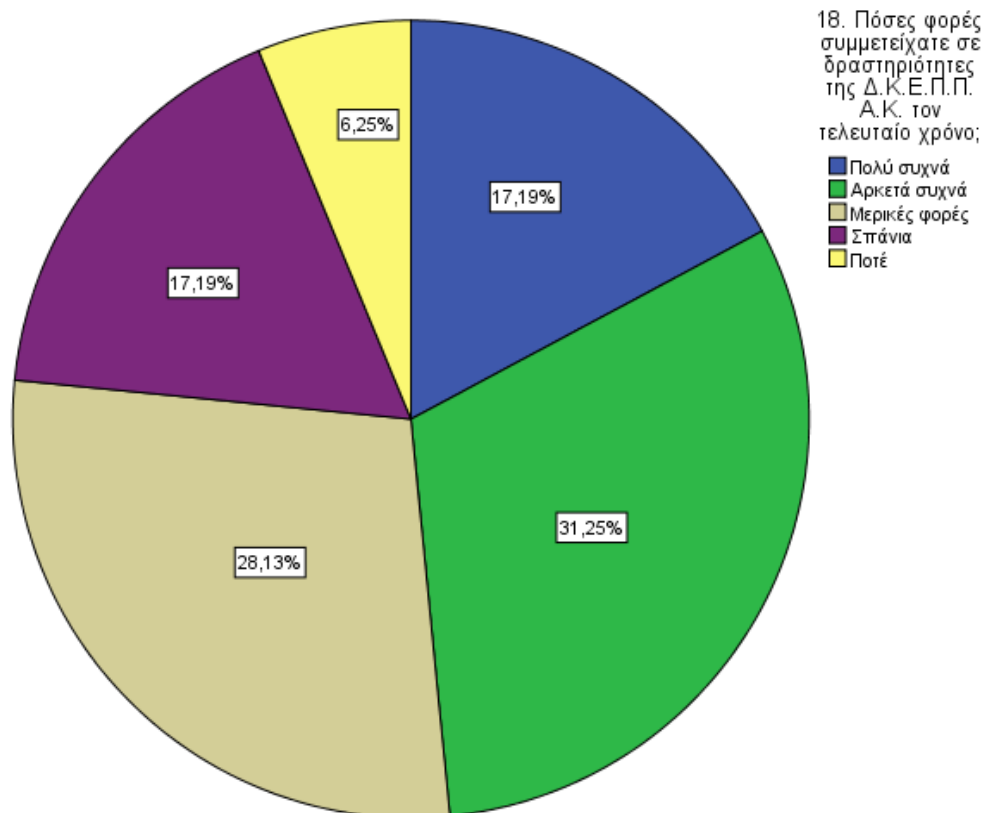
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	23	18,0	18,5	18,5
Πολύ	43	33,6	34,7	53,2
Μέτρια	46	35,9	37,1	90,3
Λίγο	11	8,6	8,9	99,2
Καθόλου	1	,8	,8	100,0
Total	124	96,9	100,0	
Missing System	4	3,1		
Total	128	100,0		

Πίνακας 4.16γ

**Πόσο ικανοποιημένοι είστε ως προς τις υποδομές των υπηρεσιών της
Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.; Οι χώροι είναι κατάλληλοι;**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πάρα πολύ	23	18,0	18,4	18,4
	Πολύ	39	30,5	31,2	49,6
	Μέτρια	46	35,9	36,8	86,4
	Λίγο	14	10,9	11,2	97,6
	Καθόλου	3	2,3	2,4	100,0
	Total	125	97,7	100,0	
Missing	System	3	2,3		
Total		128	100,0		

Διάγραμμα 4.17

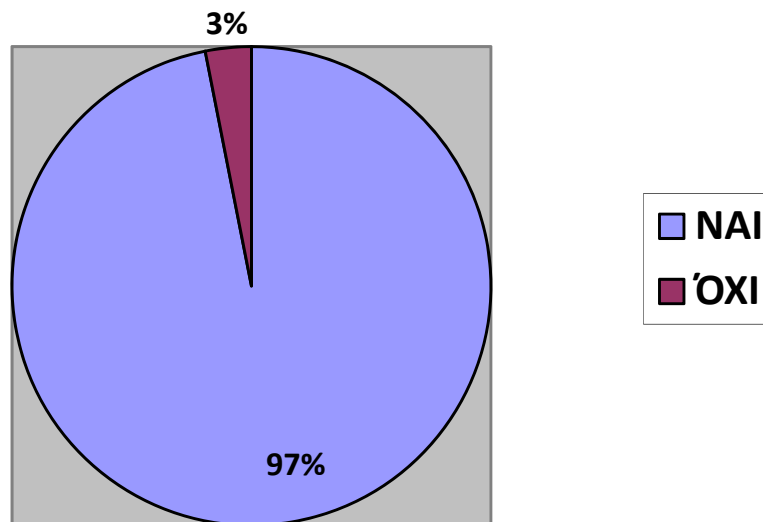

Το παραπάνω διάγραμμα 4.17 αποδεικνύει ότι τον τελευταίο χρόνο το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού δηλαδή το 48,44% συμμετείχε σε δραστηριότητες που διοργάνωσε η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. πράγμα που σημαίνει ότι οι δημότες αγκαλιάζουν τις προσπάθειες και τις δραστηριότητες της.

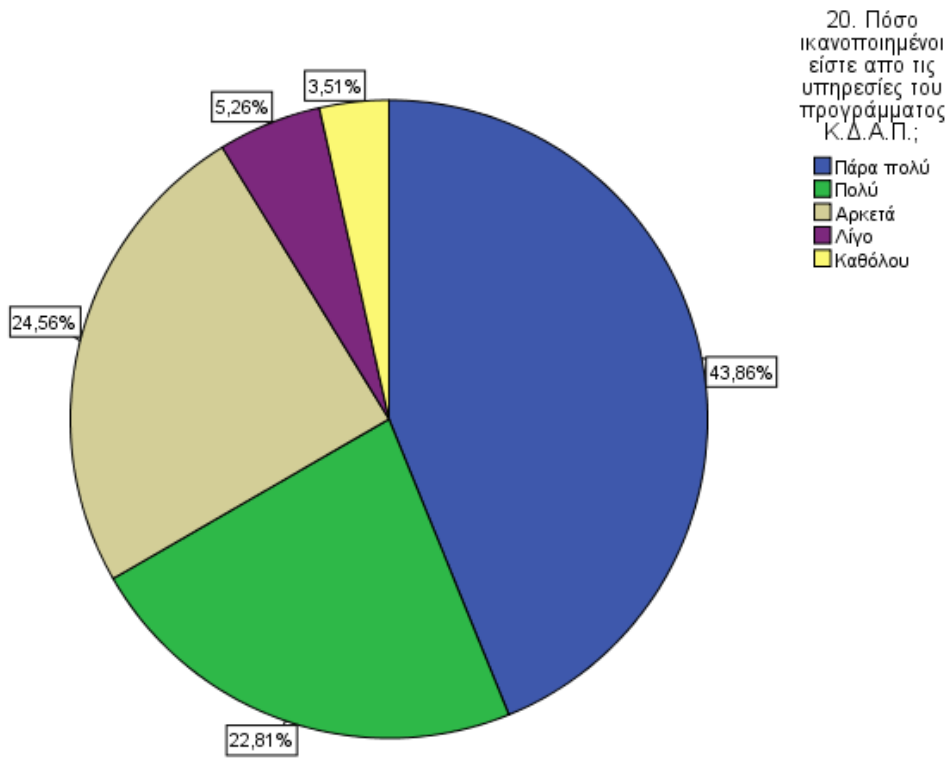
Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και η επόμενη ερώτηση που αφορά έναν ξεχωριστό τομέα παροχής υπηρεσίας που είναι το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού και τον οποίο τον γνώριζε η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (Διάγραμμα 4.18)

Διάγραμμα 4.18

. Γνωρίζετε το Πρόγραμμα «Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού»;

Διάγραμμα 4.19

Συνακόλουθα σε ποσοστό 66,67% οι δημότες είναι πάρα πολύ και πολύ ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες του Προγράμματος Κ.Δ.Α.Π.

Σχετικά με τον αριθμό, την ποιότητα και την χρησιμότητα των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. οι ακόλουθοι πίνακες (Πίνακας 4.20α, 4.20β και 4.20γ) αποδεικνύουν ότι η πλειονότητα του δείγματος είναι πολύ ικανοποιημένοι.

Πίνακας 4.20α

Ποιά είναι η γνώμη σας για τον αριθμό των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ καλή	25	19,5	20,0	20,0
Καλή	44	34,4	35,2	55,2
Μέτρια	50	39,1	40,0	95,2
Κακή	1	,8	,8	96,0
Δεν απαντώ	5	3,9	4,0	100,0
Total	125	97,7	100,0	
Missing System	3	2,3		
Total	128	100,0		

Πίνακας 4.20β

**Ποιά είναι η γνώμη σας για την ποιότητα των υπηρεσιών της
Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ καλή	24	18,8	19,2	19,2
Καλή	44	34,4	35,2	54,4
Μέτρια	50	39,1	40,0	94,4
Κακή	1	,8	,8	95,2
Δεν απαντώ	6	4,7	4,8	100,0
Total	125	97,7	100,0	
Missing System	3	2,3		
Total	128	100,0		

Πίνακας 4.20γ

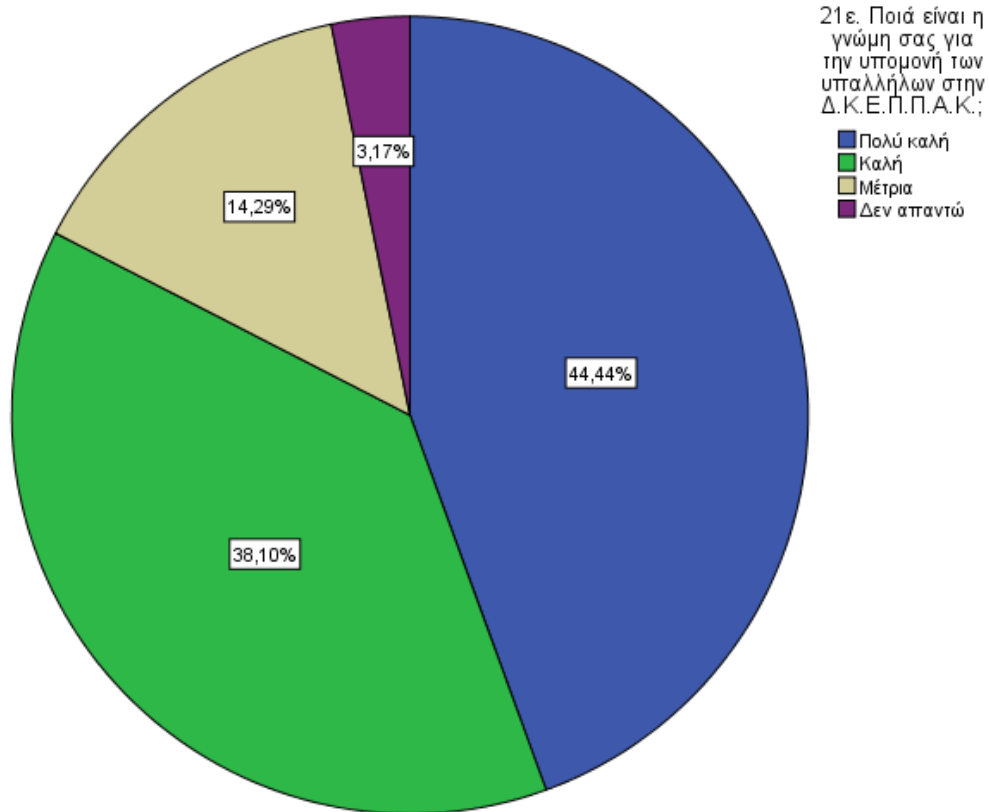
**Ποιά είναι η γνώμη σας για την χρησιμότητα των υπηρεσιών της
Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πολύ καλή	25	19,5	20,2	20,2
Καλή	42	32,8	33,9	54,0
Μέτρια	51	39,8	41,1	95,2
Κακή	1	,8	,8	96,0
Δεν απαντώ	5	3,9	4,0	100,0

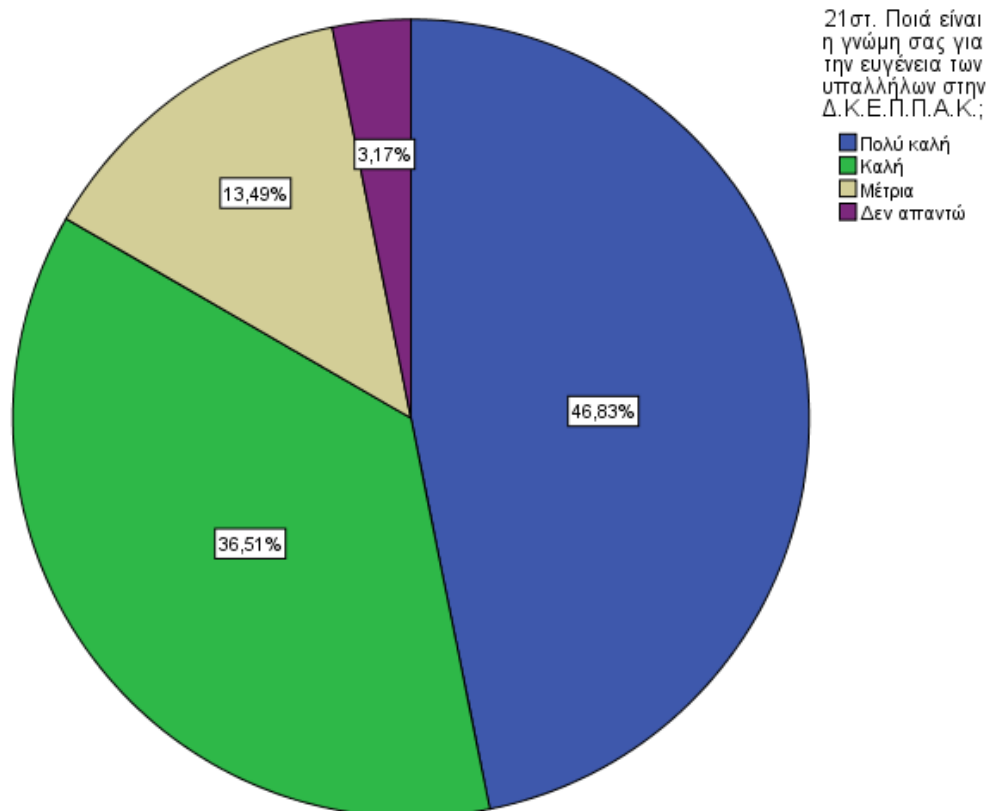
Total	124	96,9	100,0
Missing System	4	3,1	
Total	128	100,0	

Στις τρεις επόμενες ερωτήσεις επισημαίνεται για μία ακόμη φορά το πόσο μεγάλο είναι το ποσοστό των δημοτών που εμπιστεύονται τις προσφερόμενες υπηρεσίες της Δ.Κ..Ε.Π.Π.Α.Κ., την ικανοποίησή τους από την συμπεριφορά των υπεύθυνων, την υπομονή των υπαλλήλων, την ευγένεια τους και την ικανότητα των εργαζομένων να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους

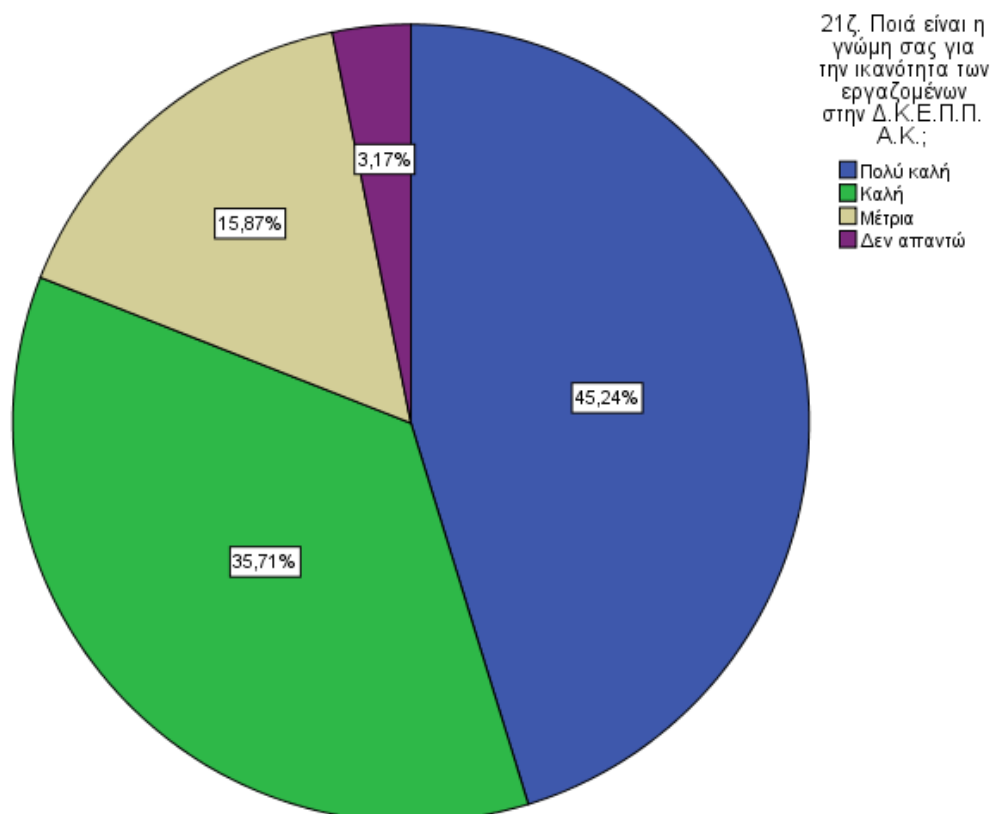
Διάγραμμα 4.20 ε

Διάγραμμα 4.20στ

Διάγραμμα 4.20ζ

Ο παρακάτω πίνακας αποδεικνύει ότι οι δημότες με ποσοστό 44,10% εμπιστεύονται τους εργαζόμενους της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. οι οποίοι με την εμπειρία, αλλά και την επιστημονική τους κατάρτιση είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τα όποια προβλήματα αναφύονται σε σχέση με την εξυπηρέτηση των δημοτών.

Πίνακας 4.21

Σε περίπτωση που αντιμετωπίσετε ένα πρόβλημα σε κάποια από ότι παρεχόμενες υπηρεσίες ότι Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. πού απευθύνεστε;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ότι εργαζόμενους	56	43,8	44,1	44,1
	Στον Πρόεδρο	9	7,0	7,1	51,2
	Στον Αρμόδιο Αντιδήμαρχο	6	4,7	4,7	55,9
	Στον Δήμαρχο	22	17,2	17,3	73,2
	Σε κανέναν γιατί δεν πιστεύω ότι θα αλλάξει κάτι	10	7,8	7,9	81,1
	Σε κανέναν γιατί δεν μπόρεσα να βρω κάποιον αρμόδιο	3	2,3	2,4	83,5
	Σε κανέναν γιατί δεν με απασχολεί	21	16,4	16,5	100,0
	Total	127	99,2	100,0	
Missing	System	1	,8		
Total		128	100,0		

Τέλος ο πίνακας 4.22 που ακολουθεί καταδεικνύει ότι οι δημότες του Δήμου Κομοτηνής σε ποσοστό 66,70% είναι πάρα πολύ και πολύ ικανοποιημένοι από τις προσφερόμενες υπηρεσίες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. εμπιστεύονται την Επιχείρηση και την θεωρούν ως έναν από τους πετυχημένους θεσμούς της σύγχρονης Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Πίνακας 4.22

**Πόσο ικανοποιημένοι είστε συνολικά από τις δραστηριότητες της
Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.;**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Πάρα πολύ	46	35,9	36,5	36,5
Πολύ	38	29,7	30,2	66,7
Αρκετά	31	24,2	24,6	91,3
Λίγο	9	7,0	7,1	98,4
Καθόλου	2	1,6	1,6	100,0
Total	126	98,4	100,0	
Missing System	2	1,6		
Total	128	100,0		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Πολιτισμός και Προοπτική, Αθλητισμός και Κερδοφορία έννοιες που αρχικά φαίνονται ασυνδύαστες γιατί ο τόσο ο πολιτισμός όσο και ο αθλητισμός είναι αγαθά που δεν υπόκεινται στους νόμους της αγοράς. Ο πολιτισμός είναι σκέψη, δημιουργία, εκπαίδευση, από την άλλη ο αθλητισμός είναι ιδανικά, άμιλλα και σθένος.

Ως θεματοφύλακες αυτών των αγαθών η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να εκπληρώσει το έργο της και ταυτόχρονα να κάνει πραγματικότητα την στρατηγική επιχειρηματικότητα που σχετίζεται άμεσα με την κοινωνική υπευθυνότητα;

Για να μπορέσουν να επιβιώσουν οι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις θα πρέπει να καλύψουν τη νέα ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών που δημιουργείται, να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους αλλά και να τις προσφέρουν σε ανταγωνιστικές τιμές. Για να το πετύχουν αυτό θα πρέπει να επαναπροσδιορίσουν την οργανωτική τους δομή, τους επιχειρησιακούς τους στόχους, την προσήλωση τους στην εξυπηρέτηση του πολίτη και με λίγα λόγια να κατευθυνθούν προς την αύξηση της αποδοτικότητας τους.

Η παρούσα εργασία κλείνει με ένα σύντομο απολογισμό, γενικό, οικονομικό, δραστηριοτήτων, όσον αφορά τις δραστηριότητες και λειτουργίες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. από την σύσταση της μέχρι σήμερα, επισημαίνοντας παράλληλα τα θετικά και αρνητικά σημεία :

- ✓ Η επιχείρηση από την αρχή της λειτουργίας ξεπέρασε τις προσδοκίες όλων και αποδείχθηκε ότι είναι ένας πολύ δυναμικός οργανισμός. Μέσα από τις δραστηριότητες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. η ακριτική πόλη της Κομοτηνής γνώρισε πρωτοφανή κοινωνική, καλλιτεχνική, αθλητική και εν γένει πολιτιστική δραστηριότητα.
- ✓ Όσον αφορά τον απολογισμό δραστηριοτήτων, αμέσως μετά την υπογραφή της προγραμματικής σύμβασης ενεργοποιήθηκαν όλα τα τμήματα που προβλέπονταν - Μουσική - Χορός – Εικαστικά -Αθλητισμός, τα οποία ανέπτυξαν δραστηριότητες και στους τομείς της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και της ψυχαγωγίας, όπως προβλέπονταν στην προγραμματική σύμβαση. Η πόλη της Κομοτηνής ήταν και παραμένει, από τις λιγιστές πόλεις οι οποίες πραγματοποιούν εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

- ✓ Είναι φυσικό ότι κατά την διάρκεια της πορείας της η επιχείρηση αντιμετώπισε πολλά προβλήματα όπως η σωστή οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των διαφόρων οργάνων. Υπήρξαν στιγμές στην πορεία της Επιχείρησης που τα μέλη των εκάστοτε Διοικητικών Συμβουλίων της δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις ώστε να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις της εποχής, καθώς τα Διοικητικά Συμβούλια των Δημοτικών επιχειρήσεων ορίζονται από την εκάστοτε πλειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου (συνεπώς ελέγχονται και λογοδοτούν στο Δημοτικό Συμβούλιο) και πολλές φορές παρατηρήθηκε το φαινόμενο της χειραγώγησης τους και της αδυναμίας τους να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Με τον τρόπο ενισχύθηκαν κάποιες αδιαφανείς διαδικασίες οι οποίες εν πολλοίς εξυπηρέτησαν προσωπικά συμφέροντα τα οποία ζημίωσαν την ίδια την Επιχείρηση και τις μελλοντικές της προοπτικές.³⁰
- ✓ Το οικονομικό ήταν επίσης ένα από το οξύτερα προβλήματα. Ευτυχώς τα τελευταία χρόνια έγιναν με επιτυχία προσπάθειες ανάκαμψης με ουσιαστικά αποτελέσματα. Σε ότι αφορά την λειτουργία της επιχείρησης, τα έξοδα της είναι πολλά και συνεχώς αυξάνονται οι απαιτήσεις όμως των δημοτών, που από την πρώτη στιγμή αγκάλιασαν τον θεσμό, καθιστούν αναγκαία την συνέχιση της λειτουργίας της γι αυτό και η Επιχείρηση πρέπει να ενδιαφερθεί να αυξήσει τα δικά της έσοδα, χωρίς να στηρίζεται μόνο στην κρατική επιχορήγηση.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ προκειμένου η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.. να αυξήσει τα έσοδα της ώστε να συνεχίσει την εύρυθμη λειτουργία της:

1. Να στρέψει το ενδιαφέρον της προς τα ευρωπαϊκά προγράμματα που επιχορηγούν κοινωνικές δράσεις. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα δίνουν κίνητρα στην ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων επίσης, δίνουν πρωτεύοντα ρόλο σε ιδιαίτερες ομάδες ανθρώπων, ώστε να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτά τα προγράμματα. Ομάδες όπως γυναίκες, άτομα με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.), καρδιοπαθείς, διαβητικοί κ.ά. έχουν την δυνατότητα να ενταχθούν σε αθλητικές δραστηριότητες που σκοπό έχουν να βελτιώσουν την φυσική τους κατάσταση για να παραμείνουν και να αισθάνονται υγιείς. Μέσω της αναβαθμισμένης εκπαίδευσης που παρέχουν τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης

³⁰ Βλ., Χ. Σκιά Πανοπούλου, Ανάλυση της διαδικασίας της πολιτιστικής ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.(1998) , σελ . 330

εξυπηρετούνται οι γονείς οι οποίοι απολαμβάνουν την ευκαιρία για ποιοτικό ελεύθερο χρόνο. Ακόμη περισσότερο το ΚΔΑΠ-ΜΕΑ που αφορά παιδιά με ψυχοκινητικά προβλήματα, βοηθά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών με αναπηρίες και στηρίζει τις οικογένειες τους, ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και ιδρυματικής φροντίδας. Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Παιδείας-Πολιτισμού-Αθλητισμού Κομοτηνής δυστυχώς δεν διαθέτει μεγάλη εμπειρία στην υποβολή προτάσεων προς χρηματοδότηση, στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων κοινοτικών προγραμμάτων και στις διακρατικές συνεργασίες, γι αυτό και δεν μπόρεσε να εκμεταλλευτεί ευρωπαϊκούς πόρους . Για να μπορέσει η Επιχείρηση να ανταπεξέλθει στις ευρωπαϊκές προκλήσεις θα πρέπει αφ' ενός να συνεργαστεί με εξειδικευμένα και αξιόπιστα γραφεία που αναλαμβάνουν την έρευνα και ένταξη σε ευρωπαϊκά προγράμματα και αφ' ετέρου να στελεχωθεί με υπαλλήλους ικανούς να ανταπεξέλθουν στα αυξημένα αυτά καθήκοντα (π.χ. να γνωρίζουν άριστα δύο τουλάχιστον ξένες γλώσσες, να γνωρίζουν άριστα να επικοινωνούν μέσω διαδικτύου).

2. Να αυξήσει τις χορηγίες που λαμβάνει. Η χορηγία παρέχει σημαντικά οικονομικά οφέλη τόσο στον χορηγό, γιατί είναι μια αποδοτική επένδυση, όσο και στον χορηγούμενο, γιατί του εξασφαλίζει μία πρόσθετη πηγή εσόδων. Για να το πετύχει αυτό οφείλει το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο της Επιχείρησης να αναπτύξει χορηγική στρατηγική , που να τη διακρίνει η συνέπεια στο χρόνο και η υπευθυνότητα κατά τη διάρκεια του ετήσιου προγραμματισμού του πλάνου δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα η ανάπτυξη χορηγικής στρατηγικής συνδέει την Επιχείρηση με τον επιχειρηματικό κόσμο της περιοχής. Για την ανάπτυξη της χορηγικής στρατηγικής η Επιχείρηση θα πρέπει να συνεργαστεί με έμπειρα και εξειδικευμένα στελέχη που να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τον θεσμό ώστε η σχέση χορηγούμενου και χορηγού να είναι μακροχρόνια και σταθερή.
3. Να στραφεί στην δημιουργία έργων και εκδηλώσεων που να συνδυάζουν την καλλιτεχνική αξία και την εμπορικότητα. Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Π.Κ. ως κύριος εκφραστής της πολιτιστικής δραστηριότητας της πόλης οφείλει να προγραμματίζει έγκαιρα τις εκδηλώσεις της, να συντονίζει τις ενέργειες όλων των εμπλεκόμενων φορέων και να φροντίζει οι εκδηλώσεις να αντιπροσωπεύουν το σύνολο των δημοτών δεδομένου ότι ο Δήμος Κομοτηνής είναι πλουραλιστικός και περιλαμβάνει θρησκευτικές και άλλες μειονότητες. Προκειμένου να ανταποκριθεί στα παραπάνω χρειάζεται να βασίζεται σε

Οργανωτικές Επιτροπές που τα μέλη να προέρχονται από όλους τους χώρους (επαγγελματικούς, κοινωνικούς, κ.α.) και οι οποίες θα εργάζονται αφιλοκερδώς, επίμονα και άοκνα ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι καθ' όλα επιτυχημένο.

4. Η επιχείρηση προκειμένου να ωφεληθεί οικονομικά η ίδια αλλά και η ευρύτερη περιοχή θα πρέπει να προσελκύσει επισκέπτες όχι μόνο από τη γύρω περιοχή, αλλά και από άλλες γειτονικές χώρες κι αυτό γιατί, το να συμμετέχουν κατά κύριο λόγο οι δημότες, έχει σαν αποτέλεσμα να γίνεται μία ανακύκλωση του εισοδήματος των ίδιων των κατοίκων ενώ, η μεγαλύτερη συμμετοχή ξένων επισκεπτών (συγκριτικά με τους ντόπιους) στις εκδηλώσεις μπορεί να αυξήσει τα έσοδα της. Συνεπώς θα πρέπει να γίνει μια προσπάθεια στο να διαφημιστούν οι δραστηριότητές της κυρίως στα αγγλικά, αλλά και στις γλώσσες των γειτονικών χωρών και με όλους τους τρόπους που η σύγχρονη τεχνολογία προσφέρει.
5. Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. από την ίδρυσή της προάγει τον πολιτισμό και φέρνει την πολιτιστική δημιουργία κοντά στο δημότη. Στα πλαίσια αυτά μπορεί να εγκαινιάσει την ανάπτυξη μιας άλλης ποιότητας τουρισμού, του «πολιτιστικού τουρισμού», στον οποίο η Ελλάδα όφειλε να πρωτοστατεί. Ειδικότερα, πόλεις όπως η Κομοτηνή που αποτελεί μια ακριτική πόλη της βόρειας Ελλάδας και όχι τόσο τουριστική, που δεν είναι αναγνωρισμένη για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες της, όσο άλλες πόλεις (π.χ. η Καλαμάτα) είναι καίριας σημασίας να χρησιμοποιήσει αυτού του είδους τον τουρισμό για να προβάλει την περιοχή και να ωφεληθεί οικονομικά. Για να μπορέσει η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. να ανταπεξέλθει σ' αυτήν την πρόκληση θα πρέπει ο εκάστοτε Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου παραβλέποντας τις πολιτικές, κομματικές ή άλλες διαφορές τους να συνεργαστούν αγαστά με την Τοπική Αυτοδιοίκηση του α' και β' βαθμού ορίζοντας από κοινού τους σκοπούς τους και να προγραμματίζουν τις από κοινού δράσεις τους. Και επειδή οι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις έχουν συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και μεγέθη είναι πιο λογικό ο προγραμματισμός να ξεκινάει από αυτές με δέκτη τους δύο βαθμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των οποίων τα όρια δεν είναι τόσο στενά. Μέσω αυτής της συνεργασίας μπορούν να προκύψουν νέες ιδέες για καλλιτεχνική δημιουργικότητα με την λογική της αγοράς.
6. Να εντάξει στις άμεσες προτεραιότητές της την προβολή και διαχείριση της ντόπιας γαστρονομίας φέρνοντας στην περιοχή νέους επισκέπτες με ενδιαφέρον για τις

αυθεντικές παραδοσιακές συνταγές. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί καθιερώνοντας ετήσια φεστιβάλ τοπικής γευσιγνωσίας και προβολής γαστριμαργικού πλούτου της περιοχής στα οποία θα συμμετέχουν σύλλογοι, καταστηματαρχες, αλλά και ιδιώτες. Σε συνεργασία με τα τμήματα Μαγειρικής-Ζαχαροπλαστικής του ΙΕΚ Κομοτηνής η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. μπορεί να θεσμοθετήσει ένα διαφορετικό πολιτιστικό εγχείρημα που θα φέρει έσοδα όχι μόνο στο ταμείο της Κοινωφελούς, αλλά και στην τοπική αγορά. Τα έσοδα θα προέρχονται από τις πωλήσεις των βιβλίων μαγειρικής, cd, λευκωμάτων να οποία θα επιμελείται το επιστημονικό προσωπικό της Επιχείρησης, η οποία θα έχει και τα δικαιώματα από τις πωλήσεις (copyright).

7. Η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. οφείλει να πρωτοστατεί στη δημιουργία διασυνοριακών επιτροπών πολιτισμού, παιδείας και αθλητισμού με δύο πόλεις η μία να είναι η Φιλιπούπολη της Βουλγαρίας και η άλλη η Αδριανούπολη στην Τουρκία που ταυτόχρονα αποτελούν έδρες πανεπιστημίου όπως και η Κομοτηνή. Αυτή η πρωτοβουλία επιτρέπει την ανταλλαγή πνευματικών προϊόντων, την αναζήτηση κοινών πολιτιστικών αγαθών και προωθεί την ιδέα της συνεργασίας και της ειρηνικής συνύπαρξης. Ταυτόχρονα προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των τριών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Η πρωτοβουλία αυτή φέρνει σε συχνή επαφή τα ενδιαφερόμενα μέρη με αποτέλεσμα η Κοινωφελής Επιχείρηση να στελεχώνεται περιοδικά και ανέξοδα με προσωπικό από φοιτητές οι οποίοι επιθυμούν να προσφέρουν τις γνώσεις τους, αλλά και να γνωρίσουν από κοντά τον πολιτισμό των χωρών αυτών.
8. Δημιουργία και διαχείριση ιστοσελίδας σε θέματα αρμοδιότητας της Επιχείρησης, η οποία θα αποτελεί μέσο προβολής και επικοινωνίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την υποστήριξη του Τμήματος Πληροφορικής του Δήμου Κομοτηνής.
9. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας πώλησης πιστοποιημένων προϊόντων και προϊόντων πολιτισμού της περιοχής στην οποία δραστηριοποιείται η Επιχείρηση.

Από τα προαναφερόμενα παρατηρούμε ότι η Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. μέσα από μία μακρόχρονη πορεία με την συνεργασία του Δήμου Κομοτηνής, προσπάθησε εξ αρχής να εξασφαλίσει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό όσα είχαν προβλεφθεί στην οικονομοτεχνική μελέτη. Συνοψίζοντας όλα όσα αναφέραμε μπορούμε να πούμε ότι η επιχείρηση:

- ❖ κατάφερε να αποτελέσει φορέα πολιτισμού

- ❖ συνδέθηκε με την τοπική κοινωνία.
- ❖ ανέπτυξε την καλλιτεχνική παιδεία στους διάφορους τομείς σε ένα επίπεδο πιο ολοκληρωμένο
- ❖ προσπάθησε να παρουσιάσει κάτι καλύτερο όσον αφορά τον πολιτισμό και την παιδεία στην πόλη
- ❖ προσπάθησε να βελτιώσει το επίπεδο των δημοτών, δίνοντας τους την δυνατότητα να ασχοληθούν με ποικίλες δραστηριότητες.

Ολοκληρώνοντας αυτήν την εργασία πρέπει να τονιστεί ότι η Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Παιδείας-Πολιτισμού-Αθλητισμού Κομοτηνής προσπάθησε και έμεινε ενεργή από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα, ενώ τα τελευταία χρόνια έχει θέσει ως στόχο την παροχή υψηλότερου επιπέδου υπηρεσιών και δημιουργία καλύτερου και παραγωγικότερου έργου. Να τονίσουμε ότι πρωτοστάτησε στον τομέα του πολιτισμού, της παιδείας και του αθλητισμού, καλλιέργησε το συναίσθημα της συλλογικότητας των κατοίκων της πόλης και τους έδωσε τη δυνατότητα να γίνουν οι ίδιοι παραγωγοί πολιτισμού.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

*Αρταβάνη, Μαρία-Αθηνά (1998, *Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών*), [Τα νέα μέσα της περιφερειακής πολιτικής και η συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη στην Ελλάδα](#), προσπελάστηκε στις 02/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/11278#page/1/mode/2up>

*Βαξεβανίδης Μ.Ν. (2017), Ολική Ποιότητα. Σημειώσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, προσπελάστηκε στις 02/07/2018 από την ιστοσελίδα https://eclass.aspete.gr/modules/document/file.php/EML121/Total%20quality_ASPETE%20%28sh%29.pdf

*Σαρκόλουλος Γεώργιος (1993, *Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)*), [Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ](#), προσπελάστηκε στις 02/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/2465#page/1/mode/2up>

*Δαγτόγλου Π., Γενικό διοικητικό Δίκαιο, έκδοση ΣΤ', 2012. Του ιδίου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα, Τόμοι Α' και Β', 1991, προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://ikee.lib.auth.gr/record/283374/files/GRI-2016-16731.pdf>.

*Κατσούλης Δ., Η ανεκπλήρωτη αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα –Κομοτηνή, 1993. Του ιδίου, Ο «Καλλικράτης» σήμερα και ο δρόμος για την επανεκκίνηση, προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://www.topikidimokratia.blogspot.gr/2012/07/kai.html>.

*Μπέσιλα-Βήκα Ε., Το συνταγματικό πλαίσιο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης, 1995. Της ίδιας, Τοπική Αυτοδιοίκηση-Θεσμικό πλαίσιο-Ευρωπαϊκή διάσταση (Υπό το πρίσμα του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του Προγράμματος Καλλικράτης"), Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα–Θεσσαλονίκη, 2010. Της ίδιας, Η επιχειρηματική δραστηριότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα –Θεσσαλονίκη, 2010, προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://www.topikidimokratia.blogspot.gr/2012/07/kai.html>

*Παπαγιάννη Π. /Δ.Κατσούλη, Οι Χάρτες και η Ευρώπη της Αυτοδιοίκησης, Αθήνα 2001, προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα

<http://www.topikidimokratia.blogspot.gr/2012/07/kai.html>

*Παπαρρηγόπουλος, Κ. Δ.Ιστορία του ελληνικού έθνους: Από αρχαιστάτων χρόνων μέχρι σήμερα/ Κ. Παπαρρηγόπουλου, Π. Καρολίδη, Γ. Αναστασιάδη, Ν. Μουτσόπουλου., 2η έκδ., Αθήνα, Αλέξανδρος, 2001, προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα

<http://ikee.lib.auth.gr/record/283374/files/GRI-2016-16731.pdf>

*Σολδάτος Δ., Η νέα αυτοδιοίκηση και αποκέντρωση – Πρόγραμμα Καλλικράτης, 2010 Φλογαίτης Σ., Το ελληνικό διοικητικό σύστημα, 1987 προσπελάστηκε στις 03/07/2018 από την ιστοσελίδα

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/LAW169/%CE%97%20%CE%A4%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%91%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%AC%20%CF%84%CE%BF%CE%BD%20%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%2040.pdf>

*Κατσούλης Δ., Η ανεκπλήρωτη αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 1993, προσπελάστηκε στις 04/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://dx.doi.org/10.12681/hpsa.15169>

Παπαδημητρίου Γ., Η τοπική αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία, Τετράδια Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τ. 1 Αθήνα 1999, προσπελάστηκε στις 04/07/2018 από την ιστοσελίδα

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

*Ε.Ε.Τ.Α.Α. «Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (α'βαθμίδα), Αθήνα 2000, προσπελάστηκε στις 04/07/2018 από την ιστοσελίδα <https://www.eetaa.gr/>

*Μάνου - Πανταζοπούλου Ευθ. «Στοιχεία Διοικητικού Δικαίου», Καλαμάτα 1999, <https://www.prevedourou.gr/η-αιτιολογια-των-διοικητικων-πραξεων/>

*Μπεσίλα - Βήκα Ευρ. «Τοπική Αυτοδιοίκηση - Ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός», Δίκαιο και Οικονομία, Αθήνα 2001, προσπελάστηκε στις 05/07/2018 από την ιστοσελίδα <http://www.topikidimokratia.blogspot.gr/2012/07/kai.html>

*Νικολόπουλος Κ. - Κουκός Π. - Μεγαρίτης Δ. «Οδηγός Οργάνωσης Των Δήμων», TEC Χαλκίδα 1998, προσπελάστηκε στις 05/07/2018 από την ιστοσελίδα https://www.didaktorika.gr/eadd/browse?type=subject&sort_by=1.

*Τριανταφυλλοττούλου Αθ. «Οι Επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Αθήνα 2004, προσπελάστηκε στις 05/07/2018 από την ιστοσελίδα http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/15024/SDO_DMTA_00595_Medium.pdf

*Τριανταφυλλοττούλου Αθ. - Αγγελίδης Ι. «Διοίκηση και Διαχείριση Αστικών Υπηρεσιών», Καλαμάτα 2003, προσπελάστηκε στις 06/07/2018 από την ιστοσελίδα http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/15024/SDO_DMTA_00595_Medium.pdf

*Σωτηρέλη Γ. / Ν.-Κ. Χλέπα/Π. Δημητρόπουλου/Θ. Ξηρού/Λ. Πάσχου, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αναθεώρηση του Συντάγματος. Προτάσεις για την Αναβάθμισή της, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αθήνα 2007, προσπελάστηκε στις 07/07/2018 από την ιστοσελίδα <https://www.ita.org.gr/el/>

*Σωτηρέλη Γ., Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και προοπτικές, εκδ. Παπαζήση/ΙΤΑ, Αθήνα 2006 (2^η έκδοση), προσπελάστηκε στις 07/07/2018 από την ιστοσελίδα <https://www.ita.org.gr/el/>

*Χλέπα Ν.Κ., Η πολυβάθμια αυτοδιοίκηση. Θεωρητικές αναζητήσεις και θεσμικές μεταμορφώσεις, Αθήνα-Κομοτηνή 1981, προσπελάστηκε στις 07/07/2018 από την ιστοσελίδα <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

Ξενόγλωσση

*Scefold D. ανεξάρτητη τοπική κοινότητα, Η τοπική αυτοδιοίκηση στο μεταίχμιο της λαϊκής συμμετοχής, της δικαιοποίησης και της κρατικής πολιτικής για τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής σε «Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου», 1989,), προσπελάστηκε στις 10/07/2018 από την ιστοσελίδα

<http://ikee.lib.auth.gr/record/283374/files/>

*R.Loughlin, Local Government in the Modern State (1986) Sweet & Maxwell, London
Alestalo-Sven E.O.-Hort-Stein Kuhnle Hertie School Of Governance The Nordic Model (2009) working papers No 41.

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

*Siv Sandberg, Åbo Akademi University Territorial choice. The politics of boundaries and borders Draft version II, December (2007)

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

*Swianiewicz, P., (ed.), 2010, Territorial Consolidation Reforms in Europe, Open Society Institute, Budapest

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

*UCLG, 2008, Decentralization and local democracy in the world, Barcelona

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

*Wilson, D., and Game, C., 2006, Local Government in the United Kingdom, Basingstoke: Palgrave Macmillan

<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/viewFile/15172/13646>

Νομοθεσία

- νόμος της 27ης Δεκεμβρίου 1883 “περί συστάσεως των Δήμων”, ΦΕΚ3/10.1.1834
- νόμος ΔΝΖ' / 1912 ΦΕΚ Α 58/1912
- Σύνταγμα της Ελλάδος του 1927, ΦΕΚ107/Α/3.6.1927
- Νόμος 2539/1997 ΦΕΚ 244 Α, Καποδίστριας.
- Νόμος 3463/2006, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων.
- Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»(ΦΕΚ Α' 87).
- Σύνταγμα της Ελλάδος

Ηλεκτρονικές Πηγές

<http://www.komotini.gr/dioikisi-kai-ilektroniki-diakivernisi/o-dimos-komotinis>, προσπελάστηκε στις 01-7-2018

<http://www.kallikratis.org/>, προσπελάστηκε στις 02-7-2018

http://www.sev.org.gr/Uploads/pdf/vasiko_keimeno_strat_pdf.pdf, προσπελάστηκε στις 0807-2018

<https://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/151.pdf>, προσπελάστηκε στις 08-07-2018

<http://www.statistics.gr/el/2011-census-pop-hous>, προσπελάστηκε στις 18-07-2018

<http://www.perodopis.eu/index.php/2013-04-10-13-21-28/2013-04-29-05-48-20>, προσπελάστηκε στις 19-07-2018

<http://www.blackwellpublishing.com/content/BPL-Images/Content-store/Sample-chapter/140511181X/Dobson-strategic%20management-sample%20chapter.pdf>, προσπελάστηκε στις 19-07-2018

<http://www-935.ibm.com/services/us/gbs/bus/pdf/g510-5044-ibm-customer-relationship-management-public-sector.pdf>, προσπελάστηκε στις 19-07-2018

<http://www.ypes.gr/kapodistriasis/greek//kapo/programm.htm#07>, προσπελάστηκε στις 19-07-2018

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί τμήμα μεταπτυχιακής διατριβής, η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «*Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση*»

που υλοποίησε το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Πειραιά, του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Παρακαλώ σημειώστε με **X** ή \surd τις απαντήσεις που σας αντιπροσωπεύουν. Τα δεδομένα του θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τον σκοπό της συγκεκριμένης εργασίας. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και ανώνυμη.

Ευχαριστώ για τη συνεργασία σας

Ελένη Καλίτση

Κομοτηνή, Ιούνιος 2018

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

Άντρας	
Γυναίκα	

2. Ποια είναι η ηλικία σας;

18-27ετών	
28-37 ετών	
38-47 ετών	
48-57 ετών	
58-67 ετών	
άνω των 68 ετών	

3. Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Άγαμος/η	
Έγγαμος/η	
Διαζευγμένος/η	
Χήρος/α	
Σύμφωνο Συμβίωσης	

4. Αριθμός Τέκνων

Κανένα	
Ένα (1)	
Δύο (2)	
Τρία (3)	
Πολύτεκνος	

5. Θέση στην Οικογένεια

Πατέρας/Μητέρα	
Σύζυγος	
Παππούς/Γιαγιά	
Τέκνο	
Άλλος συγγενής	

6. Ποιο είναι το επίπεδο σπουδών σας;

Απόφοιτος Δημοτικού	
Απόφοιτος Γυμνασίου	
Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος ΙΕΚ/Τεχνικής Σχολής	
Πτυχιούχος ΤΕΙ	
Πτυχιούχος ΑΕΙ	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	

7. Ποιο είναι το επάγγελμά σας;

Φοιτητής/τρια	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Δημόσιος Υπάλληλος	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	
Οικιακά	
Άνεργος/η	
Αγρότης/Κτηνοτρόφος	
Άλλο	

8. Γνωρίζετε τι σημαίνουν τα αρχικά Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

9. Πως πληροφορείστε για τις δραστηριότητες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Έντυπος τύπος	
Ραδιοφωνικό σποτ	
Τηλεοπτικό σποτ	
Αφίσες	
Προσκλήσεις	
Επίσκεψη στην ιστοσελίδα	
Άλλο τρόπο	

10. Πόσο συχνά παρακολουθείτε εκδηλώσεις της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Πολύ συχνά	
Συχνά	
Σπάνια	
Καθόλου	

11. Πόσο συχνά συμμετέχετε σε αθλητικές εκδηλώσεις της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Πολύ συχνά	
Συχνά	
Σπάνια	
Καθόλου	

12. Είστε ικανοποιημένοι από τις προσφερόμενες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

13. Γνωρίζετε το Πρόγραμμα «Μαζικός Αθλητισμός»

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

14. Για ποιες πληθυσμιακές ομάδες θα θέλατε περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες

Για παιδιά & εφήβους	
Για εργαζόμενους	
Για άτομα τρίτης ηλικίας	
Για καρδιοπαθείς	
Για άτομα με ψυχικές διαταραχές	
Για γυναίκες	
Άλλες ομάδες	

15. Γνωρίζετε τους τομείς δραστηριοτήτων της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

16. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το προσωπικό των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

17. Πόσο ικανοποιημένοι είστε ως προς τις υποδομές των υπηρεσιών της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

	Πάρα πολύ	Πολύ	Μέτρια	Λίγο	Καθόλου
Εύκολη πρόσβαση					
Επάρκεια εξοπλισμού και μέσων					
Καταλληλότητα χώρου					

18. Πόσες φορές συμμετείχατε σε δραστηριότητες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. τον τελευταίο χρόνο

Πολύ συχνά	
Αρκετά συχνά	
Μερικές φορές	
Σπάνια	
Ποτέ	

19. Γνωρίζετε το Πρόγραμμα «Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού»

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

20. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις υπηρεσίες του προγράμματος Κ.Δ.Α.Π.

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

21. Ποια είναι η γνώμη σας για τα παρακάτω χαρακτηριστικά που αφορούν τη λειτουργία της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Χαρακτηριστικά Υπηρεσιών	Πολύ καλή	Καλή	Μέτρια	Κακή	Δεν απαντώ
Αριθμός υπηρεσιών					
Ποιότητα υπηρεσιών					
Χρησιμότητα υπηρεσιών					
Συμπεριφορά υπευθύνων					
Υπομονή					
Ευγένεια					
Ικανότητα εργαζομένων					

22. Σε περίπτωση που αντιμετωπίσετε ένα πρόβλημα σε κάποια από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ. που απευθύνεστε

Στους εργαζόμενους	
Στον Πρόεδρο	
Στον Αρμόδιο Αντιδήμαρχο	
Στον Δήμαρχο	
Σε κανέναν γιατί δεν πιστεύω ότι θα αλλάξει κάτι	
Σε κανέναν γιατί δεν μπόρεσα να βρω κάποιον αρμόδιο	
Σε κανέναν γιατί δεν με απασχολεί	

23. Πόσο ικανοποιημένοι είστε συνολικά από της δραστηριότητες της Δ.Κ.Ε.Π.Π.Α.Κ.

Πάρα πολύ	
Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	